

ÅRSMELDING 2008

FOR DE SENTRALE KIRKELIGE RÅD

Kirkerådet
Mellomkirkelig råd
Samisk kirkeråd

Innholdsfortegnelse etter tildelingsbrevets resultatmål

2.1. GUDSTJENESTELIV - KIRKENS ØKONOMI - INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON - SAMISK KIRKELIV - KIRKE OG SAMFUNN - FRED, RETTFERDIGHET OG MENNESKERETTIGHETER - LOKAL KIRKE I ET GLOBALT FELLESSKAP.	3
2.1.1. Gudstjenesteliv	3
2.1.2. Kirkens økonomi	6
2.1.3. Informasjon og kommunikasjon.....	7
2.1.4. Samisk kirkeliv.....	10
2.1.5. Kirke og samfunn	13
2.1.6. Fred, rettferdighet og menneskerettigheter	17
2.1.7. Lokal kirke i et globalt fellesskap	22
2.2. TROSOPPLÆRING, UNG I KIRKEN.....	25
2.2.1. Trosopplæring	25
2.2.2. Ung i kirken.....	29
2.3. DIAKONI.....	31
2.3.1. Diakoni	31
2.4 SAMARBEID	33
2.4.1 Samarbeid.....	33
2.5. ØKUMENIKK - RELIGIONSIALOG - MISJON OG EVANGELISERING.....	37
2.5.1. Økumenikk	37
2.5.2. Religionsdialog.....	43
2.5.3. Misjon og evangelisering	47
2.6. KULTUR OG KIRKEMUSIKK.....	49
2.6.1. Kultur og kirkemusikk	49
2.7. KIRKEORDNINGSSPØRSMÅL - KIRKENS ORGANISASJON OG LEDELSE – UTDANNING, FRIVILLIGE, STILLINGER OG ANSATTE.....	51
2.7.1. Kirkeordningsspørsmål	51
2.7.2. Kirkens organisasjon og ledelse.....	54
2.7.3. Utdanning, frivillige, stillinger og ansatte.....	57
2.8. ORGANISERING OG ADMINISTRASJON.....	59
2.8.1. Organisering og administrasjon	59
Vedlegg: Rapport på likestilling i sekretariatet.....	61

2.1. GUDSTJENESTELIV - KIRKENS ØKONOMI - INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON - SAMISK KIRKELIV - KIRKE OG SAMFUNN - FRED, RETTFERDIGHET OG MENNESKERETTIGHETER - LOKAL KIRKE I ET GLOBALT FELLESSKAP.

Overordnet resultatmål fra Kirkerådets tildelingsbrev (fra KKD):

Gjennomføre Kirkemøtets vedtak og ivareta felleskirkelige oppgaver for øvrig

2.1.1. Gudstjenesteliv

Resultatmål for feltet: Utvikle en ny gudstjeneste for Den norske kirke

I Helhetlig evaluering av feltet

Det har vært arbeidet med utvikling av ny gudstjeneste for Den norske kirke, ut fra visjoner og målsettinger, uttalt i KM 2004 og etter den tid bekreftet i KR's ulike vedtak. NFGs arbeid ble formelt avsluttet i april 2008, men det gjenstod et stort arbeid som sekretariatet har fullført, før KR's behandling i juni og sept. Dette handler blant annet om veiledninger og regelverket for reformen.

Kirkerådet har hatt jevnlig dialog med bispedømmerådene for planlegging av utprøvingen i menighetene. Kirkefagssjefene har valgt ut menigheter fra to prostier i hvert bispedømme for å delta i høringen, til sammen omtrent 100 menigheter. Det har vært holdt 25 innføringskurs før høringen. Utvalget av menigheter vil gi et godt grunnlag for vurdering av de erfaringer som vedtaksforslagene til KM 2010 skal hvile på. I tillegg skal om lag 100 høringsinstanser uttale seg om forslagene.

Det liturgiske materialet ble oversatt til nynorsk etter behandlingen i Kirkerådet. På grunn av ferieavvikling ble oversettelsen administrert av dels KR, dels forlaget. Dette kom til å gi seg utslag i utilfredsstillende kvalitet på oversettelsen, noe som ble uttrykt bl a i pressen, og beklaget av Kirkerådet. Nye oversettelser er laget for den delen av forslaget der dette var mest påkrevd. Dette er lagt ut på kirken.no. I fortsettelsen vil en kvalitetssikre denne delen av arbeidet på en bedre måte.

Kirkerådet ønsket dåpsliturgien til ny behandling i september. Det gjorde at dåpsliturgien ikke kunne trykkes og sendes ut sammen med øvrige materialet, men ferdigstilt og sendt ut til høring i oktober.

Arbeidet med Liturgisk musikk ble påbegynt i løpet av våren, men det store arbeidet med ferdigstillingen av NFGs materiale gjorde at den første delen av musikken først var klar til utsendelse i slutten av desember. Det har gått med en del ressurser til noteskriving og innkjøp av teknisk verktøy. I dette arbeidet har Liturgisk senter spilt en viktig rolle. Samtidig med utgivelsen av hefte 1 ble det lagt planer og gjort bestillinger for hefte 2 som produseres 2009.

I november vedtok Kirkerådet å forlenge høringsfristen til 15.sept 2009. Dette har gitt menighetene bedre tid til å sette seg inn i materialet og prøve det samt gitt sekretariatet bedre mulighet til planleggingen av den videre prosess.

II Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Revidere retningslinjer for bruk av kirken, bruk av liturgiske klær og inventar og utstyr samt liturgiske farger	Momenter til revisjon er inntatt i Forslag til ny ordning for hovedgudstjenesten, og innspill vil kunne komme inn i forbindelse med høringen. Det er derfor mest aktuelt å utforme disse på bakgrunn av denne prosessen med sikte på at de kan legges fram for KM 2010
2) Videreføre arbeidet med å utvikle ny salmebok for Den norske kirke.	Se nedenfor pkt 2.
3) Fullføre NFGs arbeid med ny tekstbok for Den norske kirke.	Forslag til ny tekstbok er fullført, trykket opp og sendt KR og BM til behandling, før utsending til høring, 1.9.2008
4) Fullføre NFGs arbeid med forslag til ny liturgi for Den norske kirke.	Forslag til ny ordning for hovedgudstjenesten er utarbeidet, behandlet av KR og BM, og deretter sendt til høring. Forslag til ny liturgisk musikk 1. hefte er sendt ut des 2008.
5) Utvikle plan for implementering og gjennomføring av gudstjenestereformen.	Forslag til plan for implementering og gjennomføring er påbegynt og drøftet med ulike interne og eksterne instanser, som Presteforeningen, Musikernes Fellesorganisasjon o.a.
6) Utgi hensiktsmessig informasjon om gudstjenestereformen.	Informasjon er sendt ut til riktig tid, og utfyllende info er lagt på nettet.
7) Gjennomføre offentlig anskaffelsesprosess for gudstjenestelige bøker.	Offentlig anskaffelse er gjennomført. Forlagshuset Vigmostad Bjørke vant konkurransen.
III. Tiltak, planer og strategier for å nå delmålene i 2008:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Saksbehandling til Liturgisk utvalg Liturgisk utvalg: arbeid i utvalgsmøte. Feltet drakt og kirketekstil: "Draktdager". Forberedende arbeid av Fagdag i kirkekunst og kirketekstil (Hamar 2009). Utvikling av informasjonsbrosjyre om liturgisk drakt for VTP/O2. Løpende oppgaver innenfor feltet liturgisk drakt og kirketekstil: a) godkjenningssaker: vurdering og uttalelser til biskoper og veilednings- og utviklingsarbeid for saksbehandlere i bispedømmer b) informasjon og rådgiving til produsenter, studenter og brukere av tjenestedrakt	Liturgisk utvalg har behandlet sakene: BRUK AV LITURGISKE FARGER RETNINGSLINJER FOR BRUK AV LITURGISK DRAKT RETNINGSLINJER OM LITURGISK INVENTAR OG UTSTYR Disse sakene er til behandling i sekretariatet og vurderes i sammenheng med den pågående gudstjenestereformen. Spørsmål om videre behandling er ikke konkludert. Brosjyren Tid for liturgisk drakt er utarbeidet og distribuert. 15 stk er sendt til hvert bispedømmekontor. Draktdager er gjennomført i februar og september ved Teologisk Fakultet og MF i Oslo og 28.10 i Tromsø.

<p>2) Bearbeide salmeforslag, utarbeide innstilling til Kirkerådet, fortsette utvikling av ny salmebok i to bind fortsatt etter oppsatt plan. Det økumeniske samarbeidet videreføres. Utvikle tjenlig ordinariemusikk, herunder drifting av koralbokkomite og kjøp av komponisttjenester. Innhente rettigheter, utarbeide design for prøvetrykk, avklare hvilke rettigheter Den norske kirke skal eie samt utvikle tjenlige avtaleverk som sikrer dette.</p>	<p>Salmeboksforslag er utarbeidet i to bind, innstilling sendt til KR, og den oppsatte planen er fulgt. Det økumeniske samarbeidet er fulgt opp. Det er utviklet ordinariemusikk og kjøpt komponisttjenester og notesettingstjeneste. Liturgisk senter har gjort et stort arbeid mht fullføring av dette arbeidet. Koralbokkomiteen er i arbeid. Det er innhentet rettigheter for all utgivelse. Utarbeidelse av design er i gang. Det er inngått kontrakter for å sikre tjenlige avtaleverk.</p>
<p>3) Bearbeide tekstforslaget. Behandle forslaget i Kirkerådet. Forberede og gjennomføre høring. Systematisere høringssvar. Forberede sak til KM 2008 om innføring av ny tekstbok for DnK.</p>	<p>Tekstforslaget er lagt fram, sendt ut til høring, og det er i gang arbeid med høringssvar og bearbeiding av disse. Det forberedes sak til behandling ved KM 2010.</p>
<p>4) Bearbeide tekstforslag og fremme til behandling i KR i febr og juni 2008. Oversette til nynorsk, drifte forfatter-/språkgruppe. Forberede og gjennomføre høring. Utvikle verktøy for gjennomføring av høringen.</p>	<p>Saksframlegg ble lagt fram for KR i febr, juni og sept. Materialet ble oversatt til nynorsk, men gjort i ferietid for KR og forlaget. Oversettelsen bærer preg av det, deler av denne er svært dårlig. Dette er opprettet, gjennom ny oversettelse. Dette er lagt ut på kirken.no. Verktøy for høringen var under planlegging, men endring av KM-behandling har krevd ny orientering mot et datafirma som kan levere nødvendige tjenester.</p>
<p>5) Samordne implementering med andre avdelinger i KR, arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner. Planlegge undervisningsopplegg sammen med utdanningsinstitusjonene.</p>	<p>Det har vært planlagt implementering sammen med andre avd, men det store resultatet har uteblitt pga mangel på tid. Det har vært holdt møter s m yrkesorganisasjonene, og skisse av undervisningsplaner er drøftet med utdanningsinstitusjonene.</p>
<p>6) Forestå løpende informasjonsarbeid, herunder informasjon til alle aktuelle kirkelige organer etter oppsatt plan. Løpende samarbeid og informasjon i skjæringspunktet reform og liturgiske forsøk i menighetene</p>	<p>Informasjonsarbeidet har blitt etter en plan, men ikke utført i så stor grad som ønskelig, av mangel på tid.</p>
<p>7) Utlyse tjenestekonsesjon på det offentlige kunngjøringsstedet Doffin, utarbeide anskaffelsesdokumenter, gjennomføre konkurranse.</p>	<p>Dette er gjennomført.</p>

2.1.2. Kirkens økonomi

Resultatmål for feltet: Bidra til at Den norske kirke får en tilstrekkelig økonomi

I. Helhetlig evaluering av feltet	
<p>I en tid med mange reformer er det krevende å løse alle oppgavene innenfor de disponible rammer. Størst utfordringer har det vært til planlegging, utvikling og finansiering av nytt medlemsregister. Gudstjenestereformen har også krevd mer enn det som var intensjonen da denne ble planlagt. Utvidelsen av høringsfristen fører til økte kostnader. Det arbeides for å få nye oppgaver finansiert. Det lykkes ikke for Kirkerådet i 2008 å få tilstrekkelig med midler til Bærekraftreformen fra Miljøverndepartementet.</p> <p>En del av tilskuddsmidlene fra OVF er bundet til økumeniske kontingenter og begrenser handlefriheten. Dette er ikke i tråd med retningslinjene for fondet. Midlene skal primært benyttes til prosjekter innenfor Kirkemøtets vedtatte satsingsområder og normalt ytes det ikke støtte utover 3 år til samme tiltak.</p>	
II Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Utarbeide modell for fordeling av trosopplæringsmidler	Gjennom Forsøk 2008 ble det gjort erfaringer med en ny tildelingsmodell av midler til fornyet trosopplæring i menigheter. En bearbejdet modell ble anbefalt gjennom Styringsgruppas sluttrapport og behandlet på Kirkemøtet i 2008. Modellen ligger til grunn for Statsbudsjettet for 2009 og det arbeides videre med retningslinjer og rolleavklaringer for 2009.
2) Arbeide videre med en kirkelig finansieringsmodell i lys av Stortingsmelding om Stat-kirke	Arbeidet er utsatt pga arbeidet med Demokratireformen
3) Innhente bispedømmenes behov for og vurderinger av helhetskirkelige prioriteringer innen kirkelig økonomi	Brev ble sendt ut i høst og alle bispedømmene med unntak av ett har svart. Saken, innspill til statsbudsjettet 2010, fremmes for rådene i mars 2009.
4) Skape nye initiativ og gode tiltak gjennom fordeling av tilskudd og lån fra Opplysningsvesenets fond.	Prosjektene som får støtte gjennom OVF gir stor uttelling både nasjonalt, regionalt og lokalt. I 2008 ble kr 23 500 000 fordelt til kirkelige pilotprosjekter og Kirkerådets interne prosjekter (kr 3 089 950), til prosjekter innenfor samisk kirkeliv (kr 700 000) og eksterne prosjekter i regi av organisasjoner innen Den norske kirke (kr 3 349 000) og til bispedømmene (kr 7 575 000). I tillegg avsatte Kirkerådet midler til søsterkirker (kr 1 931 600), til norsk deltakelse ved generalforsamlinger i økumeniske organisasjoner (kr 270 000), til økumeniske kontingenter

	(kr 3 914 000) og til administrasjonstilskudd (kr 2 232 500). Prosjektene rapporterer innen 1. april 2009 for virkeåret 2008, og en stor rapport behandles av Kirkerådet i rådets junimøte.
III. Tiltak, planer og strategier for å nå delmålene i 2008:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Utarbeide modell for fordeling av trosopplæringsmidler	Jf. ovenfor, delmål 1
2) Gjennomgå meldingen om Stat-kirke, vurdere konsekvenser for kirkelig økonomi og vurdere videre arbeid med finansieringsmodeller etter dette.	jf. ovenfor, delmål 2
3) Drøfte prioriteringer med stiftsdirektører	jf. ovenfor, delmål 3
4) Ivareta tilskudds- og låneordningen fra OVF på en god måte.	jf. ovenfor, delmål 4

2.1.3. Informasjon og kommunikasjon

Resultatmål for feltet:

Bidra til at Den norske kirke er en kommuniserende kirke, med basis i kirkens kommunikasjonsplattform.

I. Helhetlig evaluering av feltet	
<p>Store kommunikasjonsutfordringer i 2008 var:</p> <p>Presentasjon av ny grafisk profil for Den norske kirke, inkl. ny standard for gjengivelse av Den norske kirkes våpenskjold m/ tilhørende tekst</p> <p>Forberedelse av høringsprosessen for reform av kirkens gudstjenesteliv</p> <p>Stat/kirke-utviklingen - politisk forlik i Stortinget - vedtak om demokratireform</p> <p>Utarbeiding av en web-strategi i forbindelse med utviklingen av en web-plattform for Den norske kirkens medlemsregister</p> <p>Rekruttering og ansettelse av medarbeider i nyopprettet stilling som kommunikasjonsrådgiver</p> <p>Presstjeneste ved bispeutnevnelser i Møre og i Nidaros, ved rådsmøter, bispemøter og Kirkemøtet</p> <p>Det ble sendt ut 140 nyhetsmeldinger via www.kirken.no til ca. 1000 abonnenter</p> <p>Året ble arbeidsmessig noe preget av at avdelingsleder ble sykemeldt i vårhalvåret</p>	
II. Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1)Kommunikasjonsstrategier Har fulgt opp kommunikasjonsplattform for Den norske kirke ved utvikling og gjennomføring av kommunikasjonsstrategier for de	Utvikling igangsatt – ingen gjennomføring

sentralkirkelige råd.	
2) Internett Ha driftet og videreutviklet nettportalen www.kirken.no som et medlemsfokustert nettsted, og ha styrket samarbeidet med bispedømmene og menighetene om synliggjøring av kirke og tro på nettet.	Web-sidene www.kirken.no oppnådde stabilitet på ny teknisk plattform. Det var over 1 million besøk på www.kirken.no i løpet av året. Det innebærer et dagsbesøk på mellom 3000 og 3500 besøkende. Web-samarbeidet med bispedømmene fortsatte på samme nivå som tidligere år.
3) Offentlighetskontakt Har bidratt til økt profilering av Den norske kirke ved å synliggjøre mål og virksomhet for medlemmer og offentlighet	Den offentlige profileringen av Den norske kirke ble ikke styrket i 2008. Men behovet for økt innsats på dette området kom til praktisk uttrykk ved oppretting av ny stilling som kommunikasjonsrådgiver.
4) Publisering Har publisert informasjons- og veiledningsmateriell til hjelp for menighetene og de ansatte i deres virksomhet	Publiseringsansvaret og -koordineringen på vegne av de sentralkirkelig råd er i perioder omfattende. I 2008 ble bl.a. Plan for diakoni utgitt på bokmål og nynorsk. Dette er det første plandokumentet som er utgitt etter den nye grafiske profilen.
III. Tiltak, planer og strategier for å nå delmålene i 2008:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) a)Følge opp evalueringen av informasjonstjenesten og bidra til avklaring av informasjonsavdelingens oppgaver og ressursbehov, og oppgaver og ressursbehov for en nasjonal kommunikasjonsenhet i Den norske kirke, blant annet når det gjelder ambisjonene for et nasjonalt nettsted. b)Utarbeide og videreutvikle kommunikasjonsstrategier på aktuelle områder for de sentralkirkelige råd på bakgrunn av kommunikasjonsplattformen og kirkens dagsorden. Aktuelle strategiområder er mediestrategi, strategi for enkeltsaker, profileringsstrategi med presentasjon av grafisk profil, utgivelsesstrategi, strategi for interaktivitet på nettet, og strategi for myndighetskontakt. c)Ha hatt kontakt og seminar for web- og kommunikasjonsmedarbeidere i kirken	Ved ansettelse i nyopprettet stilling som informasjonsrådgiver høsten 2008 har oppgavefordelingen mellom informasjonsavdelingens medarbeidere kommet på dagsorden. Oppgavefordeling og ansvarsområder er tydeliggjort. Dette vil bli enda klarere våren 2009 på grunn av omorganiseringen i sekretariatet og oppretting av egen stilling til informasjonsarbeid knyttet til kirkens demokratireform. Den nyopprettede stillingen (høsten 2008) har et særlig ansvar for kommunikasjonsstrategisk oppfølging overfor kirkelige ledere. Det ble ikke arrangert noe seminar for webmedarbeidere i kirken i 2008. Men kontakten med bispedømmekontorenes web-ansvarlige er opprettholdt på samme nivå som tidligere.
2)a) Drifte og videreutvikle teknisk plattform og presentasjon av stoff på nettportalen	Tatt i bruk en pdf-generator som bl.a. gir brukere anledning til å fremstille korrekte utgaver av Den norske kirkes våpenskjold m/ tilhørende tekst. Tilrettelagt for utsending av tematiserte nyhetsbrev. Forbedret søkefunksjon Tatt i bruk bildealbum

<p>b) Samarbeide med bispedømmer og menigheter om felles verktøy, basisstoff og design på lokale og regionale nettsider på nettportalen</p> <p>c) Følge opp medarbeidere med oppdateringsansvar for integrerte nettområder på kirken.no innen bl.a. trosopplæring, religionsdialog, åndelig lengsel</p> <p>d) Presentere stoff på Søndagsportalen og ha skrivekurs for skribentene</p> <p>e) Lage plan for hvordan Valg 2009 skal tilrettelegges med valgsider og verktøy til gjennomføring av valget</p> <p>f) Synliggjøre på kirken.no åpne kirker med oppdatert faktainformasjon</p> <p>g) Presentere kartsøk på kirkebygninger til menighetskontorer</p>	<p>Samarbeidet med bispedømmekontorene har fortsatt potensiale for utvikling. Samordning er etterspurt.</p> <p>Noe kursing av medarbeidere i Kirkens hus er gjennomført.</p> <p>Kurs for skribentene på Søndagsportalen er gjennomført.</p> <p>En omfattende plan er utarbeidet mht. planleggingen og gjennomføringen av Kirkevalget 2009.</p> <p>Oversikt over åpne kirker og veikirker finnes på www.kirken.no/veikirker</p> <p>Kartsøk er ikke på plass. Avventer samarbeid med KA / Kirkebyggdatabasen</p>
<p>3) a) Presentere og distribuere kirkelige nyheter fra kirken sentralt på kirken.no og har vært oppsøkende overfor mediene om saker på kirkens dagsorden</p> <p>b) Ha pressetjeneste ved Kirkemøtet, bispemøter, bispevisler, rådsmøter, og ved andre møter og arrangementer.</p>	<p>På samme nivå som tidligere år</p> <p>Gjennomført</p>
<p>4) a) Redigere, utgi å distribuere Årbok for Den norske kirke 2008 - utgave nr. 57 – med ny design på omslaget</p> <p>b) Redigere, utgi å distribuere fire nummer av Kirkeaktuelt – etter den nye visuelle profilen</p> <p>c) Vedta ny strategi for utgivelser og følge opp denne. Skrive og redigere manus og koordinert produksjon, utgivelse og opptrykk av publikasjoner etter ny visuell profil, ifølge utgivelsesplan.</p>	<p>Gjennomført</p> <p>Gjennomført</p> <p>Arbeid med ny strategi for utgivelsespolitikk er ikke gjennomført. Innføring av ny visuell profil er gjennomført.</p>

2.1.4. Samisk kirkeliv

Resultatmål for feltet: Ha materiell tilgjengelig på sørsamisk, lulesamisk og nordsamisk språk, rekruttere samisk ungdom til kirkelig tjeneste og utdanning samt konkretisere samisk fellesskapsbygging på tvers av landegrensener.

I. Helhetlig evaluering av feltet

Det er et grunnleggende prinsipp at det skal foreligge liturgier tilgjengelig på samiske språk. Det arbeides fortsatt med salmer og liturgier på sørsamisk og lulesamisk. Gudstjenestereformen i Den norske kirke skal inneholde nordsamisk versjon av dåpsliturgi og ny norsk salmebok skal inneholde salmer på sørsamisk, lulesamisk og nordsamisk spesielt for dåp, vigsel og begravelse. Prosessen med å godkjenne oversatt 1977-liturgi til lulesamisk fortsetter i 2009. Videre har det vært arbeidet spesielt med å utvikle flere sørsamiske salmer. Oppgavene har store ambisjoner, men det er knapphet på nødvendig kompetanse på språkene hos fagpersoner.

Arbeidet med plan for samisk kirkeliv følger oppsatt framdriftsplan. Planen utvikles sammen med de tre nordligste bispedømmene. Planen skal behandles i Kirkemøtet 2010. Organisering av samisk ungdomsarbeid er en del av planarbeidet. Det er lagt ned betydelig arbeid i korrespondanse med departementet med å avklare forpliktelser i forbindelse med utvidelse av samelovens språkregler i forhold til gudstjenestefellesskap. Arbeidet avklares i sammenheng med planarbeidet i 2009 med det formål å definere ressursbehov for språkarbeidet. Språk er en nøkkelfaktor sammen med kulturkompetanse for å ivareta samisk kirkeliv. Samisk trosopplæring har prioritert tre ulike tiltak. Hovedtyngden i arbeidet har vært å utvikle et aktivitetsbasert nettsted for barn 6-12 år. Det er leid inn ekstern hjelp til dette. Nettstedet er til for menighetene og frivillige som arbeider for trosopplæringen og er således en nøkkelfaktor. For samisk trosopplæring som henvender seg til den samiske minoritet, er det viktig med tiltak som initieres sentralt, da alle menighetene ikke alene kan utvikle opplegg som gjenkjennes som samiske. Videre har verdikonferansen etablert seg som en viktig felles læringsarena for samisk trosopplæring med stor oppslutning. Det tredje tiltaket for samisk trosopplæring var rekruttering, gjennom et studietilbud ved Samisk høgskole hvor del I ble gjennomført for første gang i 2008. Evalueringen fra høgskolen tilsier stor tilfredshet med tiltaket.

Samisk kirkeråd har ønsket å knytte et tettere samarbeid med Sametinget. Konkret har det skjedd ved å samarbeide om to områder. Det ene er språk og det andre er urfolksarbeid. Sametinget finansierer deler av samiske kirkedager i 2009 som er et samarbeid over landegrensener, hvor forberedelsesfasen i 2008 er gjennomført og tidsplanen er fulgt. Samiske kirkedager vil knytte fellesskapsbånd mellom samer i alle de fire land hvor samer bor. Annet urfolksarbeid er forberedelse av en delegasjon til en nettverkskonferanse for verdens urfolks religioner i 2009. Arbeidet gjøres i samarbeid med Mellomkirkelig råd. Personellsituasjonen for Samisk kirkeråd har vært en utfordring i 2008 med langtidssykemelding og midlertidig ansettelse av generalsekretær. Videre har lokaliseringsspørsmålet tatt mye ressurser i form av saksforberedelse til rådsbehandling.

II. Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1)Gudstjenesteliv: a. Få oversatt og skrevet flere salmer på samisk	Det er gjennomført 2 salmeseminar for sørsamisk salmearbeid. Hovedaktører for dette er utvalg for sørsamisk kirkeliv.
b. Å ha et levende gudstjenesteliv på sørsamisk, lulesamisk og nordsamisk	Oversatt lulesamisk versjon av 1977-liturgi er i en godkjenningsprosess. Tidsplanen for dette er fulgt. Arbeidet fortsetter. Nordsamisk 1977- liturgi er godkjent av Kirkerådet.
2) Ungdomsarbeid: Utruste og rekruttere samiske ungdommer fra ulike geografiske områder til tjeneste i kirken	Det planlagte ledertreningskurs for ungdom ble avlyst. Grunnen var for få påmeldte. I plan for samisk kirkeliv vil organisering av samisk ungdomsarbeid synliggjøres.
3) Samisk trosopplæring: - hjelpe barn og unge til å erfare kristentroen i et fellesskap på eget morsmål	Aktivitetsbasert nettsted for 6-12 er utviklet. Verdikonferanse er gjennomført. Studie ved Samisk høgskole som samisk trosopplæring sentralt har initiert, har gjennomført del I. Del II skjer i 2009.
4) Tydeliggjøre og systematisere utfordringer for samisk kirkeliv a. forberede samiske kirkedager 2009	Forberedelse av samiske kirkedager gjennomført som planlagt.
b. lage en helhetlig plan for samisk kirkeliv hvor utfordringer for samisk språk, trosopplæring, ungdomsarbeid og urfolksdimensjonen synliggjøres spesielt c. Utrede en eventuell relokalisering av avdeling for samisk kirkeliv	Oppsatt fremdrift for arbeide med plan for samisk kirkeliv er fulgt. Avklaring for bruk av samisk språk i Den norske kirke er under avklaring. Utfordringer for ungdomsarbeid synliggjøres i planen. Samisk trosopplæring blir en delplan. Lokalisering av Samisk kirkeråds sekretariat er avklart.
III. Tiltak, planer og strategier for å nå delmålene i 2008:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1)Gudstjenesteliv: Ha gjennomført salmeseminar 1.halvår i Snåsa: sørsamisk	
Liturgier: Godkjent liturgier på sørsamisk og lulesamisk: a. konsultert ressurspersoner sørsamisk + godkj,møte: (30 000) b. konsultert ressurspersoner lulesamisk + godkj.møte (30 000)	a) Arbeid med sørsamisk liturgi er ikke påbegynt i 2008. Årsak: Det er ikke realistisk å arbeide med to ulike språklige versjoner av liturgier parallelt. Sekretariatet har valgt å bruke ressurser til arbeid med lulesamiske liturgier. Det skyldes mangel på kapasitet både i Samisk kirkeråds sekretariat og ellers i det sørsamiske samfunnet. b) Følger oppsatt fremdriftsplan. Krevende fordi sakkyndige på liturgier mangler språkkompetanse. Må kompensere dette med å ha flere arbeidsgrupper.

<p>Materiell:</p> <p>c. Utgi nordsamisk liturgi (110 000) d. utgitt bønnebok, 4 språk (overført fra 079)</p> <p>d. Trykke opp Salbmagirji II-nordsamisk</p> <p>e. Produsere brosjyre for samenes nasjonaldag på 4 språk</p> <p>-oversatt gudstjenestemateriell i hht til språkstrategier for samisk kirkeliv</p> <p>f. Produksjon og oversetting av gudstjenestemat. 4 språk (53 000)</p>	<p>c) Godkjent liturgi. Melodibiten er fortsatt en utfordring å få ferdigstilt.</p> <p>d) bønnebok på 4 språk er stoppet pga manglende liturgier på lulesamisk og sørsamisk.</p> <p>e) gjennomført.</p> <p>f) gjennomført..</p>
<p>2) Ungdomsarbeid – samisknasjonalt</p> <p>g. Ha konsultert aktuelle miljøer og ivaretatt ungdomsperspektiver i planarbeidet</p> <p>h. gjennomføre ledertreningskurs for ungdom i samarbeid med bispedømmene</p> <p>i. gjennomføre en ungdomssamling for å forberede gudstjeneste under samiske kirkedager</p> <p>j. Ivareta ungdomsperspektiver i planer (5 000)</p> <p>k. ledertreningskurs: ungdomsledere (40 000)</p> <p>l. ungdomssamling (15 000)</p>	<p>g) gjennomført</p> <p>h)avlyst pga manglende antall påmeldte innen fristen.</p> <p>i) under arbeid.</p> <p>j) ivaretas.</p> <p>k) avlyst.</p> <p>l) ikke gjennomført.</p>
<p>3)Trosopplæring – samisknasjonalt: Avklart drift og lokalisering av nettsted, verdikonferanse samt bidratt til samisk innhold i plan for trosopplæring,</p> <p>- gjennomføre verdikonferanse, forberedt strategi for materiellutvikling, evaluert og rapportert om arbeidet i SKR</p> <p>- følge opp rekruttering til studiet ”Tro og livssyn i Sápmi” ved SH deltatt på rekrutteringskonferanser, årlig trosopplæringskonferanse, rådgiversamling,</p>	<p>Aktivitetsbasert nettsted for 6-12 år utviklet på 4 språk.</p> <p>Ikke avklaring av lokalisering.</p> <p>Verdikonferanse gjennomført. Ikke forberedt strategi for materiellutvikling.</p> <p>Rekruttering: fulgt opp studiet Tro og livssyn.</p>
<p>4)Planarbeid:</p> <p>Forberede arbeidet med å være medarrangør for nordiske samiske kirkedager 2009: -</p>	<p>Gjennomført.</p>
<p>Koordinere arbeidet med plan for samisk kirkeliv:</p> <p>- ivareta særlige områder for samisk språk – ivaretatt særlige områder i samisk trosopplæring</p> <p>-i vareta ungdomsperspektiv og gjennomført konsultasjoner med aktuelle</p> <p>- ivareta urfolksdimensjonen gjennom bistand fra eksterne personer</p> <p>- Rådsmøte tilrettelegging</p>	<p>Ivaretatt.</p>

2.1.5. Kirke og samfunn

Resultatmål for feltet: Være pådriver for en bærekraftig utvikling av klima og miljø. Realisere likestilling mellom kjønnene og kirken som et likeverdig fellesskap for alle uansett funksjonsevne og alder. Være premissleverandør i saker som gjelder skole- barnehage/kirke.

I. Helhetlig evaluering av feltet	
<p>Ved ansettelse av prosjektkoordinator i Bærekraftreformen og ved behandlingen i Kirkemøtet, er det dette året lagt et godt grunnlag for større satsing neste år. Det er likevel et paradoks at den økonomiske støtten fra Miljødepartementet er blitt så redusert dette året, at det har gått ut over støtten til regionalt arbeid. Også dette året er det gjort et banebrytende arbeid i forhold til sosial- og helsetat når det gjelder tilrettelegging for at psykisk utviklingshemmedes mulighet for å praktisere sin tro og livssyn. Oppfølgingen av Kirkemøtets behandling i 2006 av tilrettelegging for funksjonshemmede i kirkelig arbeidsliv er kommet et langt skritt videre dette året. At Kirkerådets vedtok ny Strategiplan for kjønn og likestilling, gir et grunnlag for videre arbeid sentralt, regionalt og lokalt i kommende år. Ny formålsparagraf for skolen og nytt religionsfag har i særlig grad utfordret Kirkerådet til å deltakelse i den offentlige debatt. Det er utført et omfattende arbeid med dette i seksjonen i dialog og samarbeid med en rekke ulike aktører på feltet. Arbeid i åpne prosesser har også i kjennetegnet arbeidet med bærekraftreformen.</p>	
II. Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) <u>Miljø, forbruk og rettferd</u> : Gjennomføre første fase i Bærekraftreformen 2008-2017.	Utarbeidet modell for gjennomføring av bærekraftreformen som et økumenisk samarbeidsprosjekt med Norges Kristne Råd og Kirkens Nødhjelp som hovedsamarbeidspartnere. Ble behandlet som sak i alle tre rådene 2 ganger i løpet av året og til slutt vedtatt av Kirkemøtet 2008.
2) <u>Mennesker med funksjonshemming i kirken</u> : Arbeide med praktisk tilrettelegging, holdningsskapende arbeid og teologisk nytenkning med sikte på å inkludere mennesker med funksjonsnedsettelse i kirken.	Er fulgt opp, se nedenfor.
3) <u>Mennesker med utviklingshemming</u> : Arbeide for at mennesker med utviklingshemming får mulighet til å delta i fellesskapet i kirken.	Er fulgt opp, se nedenfor.
4) <u>Kjønn og likestilling</u> : Fortsette arbeidet for et likeverdig og likestilt fellesskap av kvinner og menn på alle felt og nivå.	Er fulgt opp, se nedenfor.
5) <u>Kirke-skole/barnehage</u> Bidra til å heve kompetansen blant kirkelig tilsatte på feltet kirke-skole/barnehage og delta i den offentlige debatten om saker knyttet til undervisningssektoren.	Feltet har også dette året fått mye fokus knyttet til arbeidet med nytt formål for barnehagen og opplæringsloven når det gjelder KRL-faget og ny fagplan for RLE- (religion, livssyn og etikk) faget. Kirkerådet har vært aktiv i arbeidet gjennom å arrangere bredt sammensatte drøftingsmøter og ved å ha gitt innspill i den offentlige debatten.

6) Bidra til felles faglig forståelse og tettere samarbeid med bispedømmerådene om arbeidsfeltene i Seksjon for kirke og samfunn.	Er fulgt opp blant annet ved dagskonsultasjon, se nedenfor.
III. Tiltak, planer og strategier for å nå delmålene i 2008:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Fortsette å utvikle det kirkelige miljønettverket og samarbeidet med miljøvern- og andre relevante organisasjoner. Fortsette arbeidet med miljøfyrtårnsertifisering og grønne menigheter. Utdanne og følge opp miljøsertifiserere i alle bispedømmene. Stimulere til markering av Skaperverkets dag og delta i klimakampanjer. Utarbeide en milepælplan med årlige mål til Kirkemøtet 2008.	Parallelt med saksbehandlingen av bærekraftreformen i rådene og forberedelsen til Kirkemøtet (milepælplanen), har det vært utstrakt kontakt med og besøk i bispedømmer og menigheter i forbindelse med temadager og kvelder til klima, miljø, forbruk og rettferd. Utdanning av miljøsertifisere er utsatt og skal tas opp i en helhetlig tilnærming til arbeid med grønne menigheter/ miljøfyrtårnsertifisering. Det er stimulert til feiring av Skaperverkets Dag, noe som synes å bli etablert praksis i mange menigheter. Kirkerådet har deltatt både i lansering og markedsføring av "Klimaklubben" fra Grønn Hverdag, "Klimabudbringere" av WWF og "Klimaløftet" av Miljøverndepartementet. Sammen med presteforeningen er det utarbeidet nettbasert studieopplegg "Klimakirken" som lanseres i begynnelsen av 2009.
2) a) Etablere arbeidsgruppe som skal utarbeide plan for kirkelige arbeidsgivere når det gjelder tilrettelegging for funksjonshemmede som oppfølging av KM-sak 13/06 og komme godt i gang med arbeidet. b) Gi faglige innspill til trosopplærings- og gudstjenestereformen, innføringen av Plan for diakoni og til oppfølgingen av sak KM 11/06. c) Følge opp internasjonale og økumeniske kontakter (møter og konferanse) d) Holde forelesninger på de ulike utdanningsinstitusjonene og ha kontakt med de ulike studieforbundene.	2) a) Det viste seg å være vanskelig å etablere en arbeidsgruppe. Men ved bistand fra eksterne rådgivere er det utarbeidet et forslag til veiledningshefte og veggplakat for kirkelige arbeidsgivere. Forslaget ble sendt på en intern høring i desember. b) I samarbeid med fagpersoner i sekretariatet er det gitt faglige innspill til arbeidet med trosopplæringsplanen. Det er også gitt innspill ved foredrag på innføringskurs i trosopplæringsreformen og til gudstjenestereformen og til innføring av Plan for diakoni. Oppfølging av sak KM 11/06 er ikke gjennomført, da dette ikke har blitt etterspurt. c) Deltakelse med et lengre foredrag er gjennomført ved nordisk integreringskonferanse på Løgum kloster, Danmark i august. Ellers er kontakt opprettholdt via e-post. d) Forelesning er holdt ved forespørsel fra Diakonova. Kontakt med de ulike studieforbundene er opprettholdt ved møter og ved foredrag på kurs om å bygge menighet i Hønefoss i april og under voksenopplæringsuka i Oslo i september.
3) Følge opp omsorgsmeldingen når det gjelder tros- og livssynsfrihet for mennesker med psykisk utviklingshemming og utvikle veiledningshefte for tros- og livssynssamfunn med bakgrunn i meldingen. Følge opp arbeidet med hefte og forsøksprosjekt om konfirmasjon for alle. Videreutvikle	Samarbeidet med Helsedirektoratet er fulgt opp bl.a. med miniseminar for ledelsen. Det er under arbeidet en veiledningspakke for inkluderings av mennesker med utviklingshemming i tros- og livssynssamfunn. Dette er et samarbeid

<p>nasjonalt og nordisk samarbeid. Påbegynt arbeidet med eventuell sak til KM 09 eller 10.</p>	<p>mellom Kirkerådet, Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn og Norges kristne råd. I høst ble det avholdt en høringskonferanse for 1. utkastet til veilederen, med representasjon fra de forskjellige tros- og livssynssamfunn. Veiledningspakken er beregnet ferdig september 2009. Heftet "En konfirmasjonstid med like muligheter – et prøvehefte" kom ut i mai og ble distribuert til de fleste kirkelige fellesråd. Det er valgt ut 5 prøveprostier som skal evaluere hefte. Tre av prostiene ble kurset høsten 2008, og to er kurset januar 2009. Kursingen skjer i et samarbeid mellom Kirkerådet, KA og den stedlige integreringskonsulent.</p>
<p>4) Fullføre arbeidet med ny Strategiplan for kjønn og likestilling i Den norske kirke. Fortsette arbeidet med å videreformidle forskning som gjelder kjønns- og likestillingsperspektiv på kirkelig virksomhet blant annet ved å arrangere et seminar i samarbeid med KIFO om dokumentasjon på forhold som gjelder kirkelige strukturer og arbeidsliv. Videreutvikle det nordiske samarbeidet blant annet ved å være medarrangør ved nordisk økumenisk kvinnekonferanse på Island med temaet "Kilder til liv".</p>	<p>KR vedtok den nye Strategiplan for kjønn og likestilling i Den norske kirke 2009-2014 (sak KR 53/08) på sitt møte i september. Utvalg for kjønn og likestilling og KIFO arrangerte et seminar med god deltakelse med temaet "Kjønn og arbeidsforhold i Den norske kirke" i november. Seminaret presenterte en undersøkelse fra KIFO om presters arbeidsforhold. Stoff fra en liknende undersøkelse om situasjonen for andre arbeidsgrupper ble presentert fra KA. KR var representert ved Svenska kyrkans markering av 50-årsjubileet for Kyrkomøtets vedtak om å åpne for kvinnelige prester i Stockholm/Uppsala i september. Kirkerådet var også representert ved markeringen av Norsk Kvinnelig Teologforenings 50-årsjubileum der bla. KR's leder hadde hilsen. Foredrag om 70-årsjubileum for Lex Mowinckel er publisert i St. Sunniva og forelesning ved Universitetet i Uppsala om kvinners adgang til de geistlige embetene i Den norske kirke er publisert i Kyrkohistorisk Årsskrift 2008. Innlegg/kronikk om jubileene som gjelder kvinnelige prester, var publisert i Vårt Land i mars. Konferansen på Skálholt, Island 7.-10.august hadde deltakere fra alle de nordiske land og var fullbooket. 12 personer fra Norge deltok. Norge deltok for øvrig med to hovedforedrag og work-shop.</p>
<p>5) Fortsatt å være aktiv i arbeidet knyttet til ny Formålsparagraf for barnehage og opplæring og med endringer i KRL-faget og tilrettelegge for videre samarbeid med Den kulturelle skolesekken gjennom å:</p>	<p>KR har stått i nær kontakt med ulike institusjoner og fagmiljøer som IKO Kirkelig pedagogisk senter, KPF Kristent Pedagogisk Forum, Menighetsfakultetet, Det teologiske fakultet UiO, Bispemøtet og bispedømmene i dette arbeidet. IKO har også fått vesentlig støtte til arbeid knyttet til kirke-skole gjennom tildeling av OVF-midler. Som følge av Strasbourg-dommen (der KRL-faget ble dømt for å krenke menneskerettighetene ved bl.a. sin tilknytning til formålsparagrafen og tydelige prioritering av kristendomsdelen av faget, samt en diskriminerende</p>

<p>a. Avgi høringer og uttalelser. Utarbeide bakgrunnsmateriell for bispedømmer og menigheter. Følge opp kontakt og samarbeid med IKO. Delta på Nordisk konferanse om ”Kirke-skole”arbeid i Gøteborg (jmf pkt 2.2.1.1).</p> <p>b. Opprette nasjonal gruppe som arbeider for tilrettelegging av lokalt, regionalt og nasjonalt samarbeid med Den kulturelle skolesekken. Påbegynne arbeidet med å utarbeide en strategi for kirkens skole/barnehagepolitikk</p>	<p>fritaksordning) er det vedtatt endringer i KRL-faget både gjennom beskrivelsen av faget i opplæringsloven og ved Ny fagplan for RLE (Religion, livssyn og etikk)-faget. Stortinget vedtok ny formålsparagrafsaken på slutten av høstsesjonen. Representant for KR og for BM deltok i stortingskomiteens høring. KR har, sammen med MKR, vært aktive gjennom hele prosessen.</p> <p>a. KR har avgitt høringsuttalelser til:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Høring Forslag til endringer i opplæringsloven (Kunnskapsdepartementet) - Høring om læreplaner for Kunnskapsløftet – læreplan i religion, livssyn og etikk for Grunnskolen (Utdanningsdirektoratet) - Høring om endringer i barnehageloven (Kunnskapsdepartementet) - Høring til Forslag til forskrift for godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra utlandet med hjemmel i barnehageloven § 17 fjerde ledd og § 18 fjerde ledd (Kunnskapsdepartementet) - Ansattes kompetansebehov i Kaiområdet (KA) <p>b. Det er opprettet en nasjonal gruppe (Arbeidsgruppen for kirkene, kulturen og Den kulturelle skolesekken) med representanter fra IKO, Kirkeakademiene, KA kirkens arbeidsgiver- og interesseorganisasjon, bispedømmene, MFO Musikerne fellesorganisasjon, Trosopplæringssekretariatet og KR. Gruppen arbeider for å opprette nettverk mellom kunstnere og kirkelige tilsatte, bidra til større forståelse og bedre kommunikasjon mellom gruppene, øke bevissthet og kunnskap om kirken som en aktiv aktør i Den kulturelle skolesekken samt inspirere til og informere om mulighetene til produksjon av forestillinger til denne. Gruppen er god i gang med arbeidet. Etter vakansen i undervisningsrådgiverstillingen har Kirkeakademiene inntil videre overtatt deler av sekretariatsansvaret for KR.</p> <p>c. Kirkerådet har sammen med KA kirkens arbeidsgiver- og interesseorganisasjon sendt søknad til Kirkenes landsfond om prosjektmidler for å utvikle en verdiplattform for menighetsbarnehagene.</p>
<p>6) Arrangere dagskonsultasjon 29. okt. med Plan for diakoni som hovedfokus og med seksjonens tverrgående perspektiver sett i et helhetsperspektiv som tema.</p>	<p>”Kirkens kroppsspråk – vår utfordring” ble arrangert på Hotell Opera, Oslo 27. november, med tilsvarende fagstab som Seksjon for kirke og samfunn som målgruppe. Dagskonsultasjonen hadde 42 deltakere. Samlinger for ulike faggrupper ble arrangert i tilknytning til arrangementet.</p>

2.1.6. Fred, rettferdighet og menneskerettigheter

Resultatmål for feltet: Tydeliggjøre kirkens politiske rolle og engasjement i samfunnet

I. Helhetlig evaluering av feltet	
Mye arbeid har vært gjort for å underbygge Kirkerådets signifikante bidrag til den politiske prosessen med ny Utlendingslov. Kirkens budskap om en mer human innvandringspolitikk har blitt tydelig kommunisert til offentligheten. Kontakten med migrantkirker er i noen grad styrket. KM-saken om "Kyrkjene i Midtausten og vårt ansvar" ble godt mottatt. MKR må sies å ha opprettholdt, og i en viss grad styrket, sin posisjon som aktør i Norge og internasjonalt på områdene fred og rettferdighet, økonomisk globalisering og religionsfrihet.	
II. Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Bidra til en mer human flyktningpolitikk og styrke Den norske kirkes engasjement for migrasjonsspørsmål og integrering av flyktninger og asylsøkere.	Dette er fulgt opp på mange måter. Det har vært aktiv deltakelse i Flyktningenettverket i Norges Kristne Råd og på CCMEs generalforsamling på Kypros. I tillegg har man styrket kontakten til KV på temaområdet migrasjon. Det har vært arbeidet aktivt for å styrke de politiske rettighetene til papirløse migranter, både gjennom lobbyarbeid mot de politiske partiene, i form av MKR-uttalelse fra 11.2.08 og årsmøteuttalelse fra Flyktningenettverket. Sammen med andre aktører har MKR bidratt til offentlige protester mot regjeringens forslag til innstramminger i asylpolitikken høsten 08, bl.a. gjennom en uttalelse fra rådsmøtet i september. Det nordiske, økumeniske samarbeidet om migrasjon er styrket, og i oktober ble det arrangert en fellesnordisk konferanse og utgitt en rapport om migrantmenigheter og integrering. Kontakten med migrantkirker er styrket, både gjennom felles deltakelse på CCMEs generalforsamling, gjennom forumet i Flyktningenettverket, og gjennom begynnende forberedelser av KM-sak. MKR har bidratt til en offentlig debatt om liberalisering av norsk arbeidsinnvandringspolitikk gjennom en kronikk i Dagbladet 18.12.08.
2) Styrke engasjementet for Midtøsten	Dette er fulgt opp på mange måter. Deltagelse i ulike nettverk nasjonalt og internasjonalt, særlig i KV, for å styrke kirkenes arbeid for fred. Støtten til dialogen mellom religiøse ledere i det hellige land

	<p>bærer viktige frukter.</p> <p>Den norske kirke framstår som en pådriver for kirkenes fredsengasjement. Kirkemøtet behandlet saken ”Kirkene i Midtøsten og vårt ansvar” og tok stilling til vårt felles ansvar for å vise solidaritet med kirkene der og deres arbeid for fred og forsoning. Solidaritetsuken som Kirkenes Verdensråd anbefaler ble markert, bl.a. med gudstjeneste der utenriksminister Støre og biskop Younan fra Jerusalem deltok.</p> <p>Uttalelse sammen med preses om de humanitære lidelser som følge av Israels krigføring i Gaza, og behovet for at begge parter stanser krigshandlingene.</p>
<p>3) Ta opp aktuelle spørsmål knyttet til økonomiske og sosiale menneskerettigheter, med særlig fokus på den norske stats nasjonale og internasjonale forpliktelser</p>	<p>Det har vært avholdt 4 møter i Menneskerettighetsutvalget under MKR. Utvalget har gitt bidrag til Kirkerådets høringssvar til NOU 2008:1 Kvinner og homofile i trossamfunn. Utvalget har kommet med en uttalelse om MR-situasjonen i Kina og hvordan bedre MR-situasjonen i Kina.</p>
<p>4) Videreføre arbeidet med økonomisk globalisering og global rettferdighet</p>	<p>I tiden etter Kirkemøtet 2007 fulgte det en oppfølging av KM-saken om økonomisk globalisering i pressen, hvor MKRs leder og KISPs leder deltok.</p> <p>Lederen i KISP er deltager i en referansegruppe som skal jobbe videre med AGAPE-prosessen i KV i årene som kommer. Det jobbes i første rekke frem mot en større europeisk konsultasjon i 2010, hvor Den norske kirke vil spille en viktig rolle.</p> <p>MKR har deltatt i Forum for utvikling og miljø (ForUM) sin arbeidsgruppe som hadde til formål å følge og gi innspill til norske posisjoner til FNs toppmøte om Finansiering for utvikling (FFD) i Doha, Qatar 29. november – 3. desember 2008. På møtet i Doha var MKRs rådgiver ForUMs representant i den offisielle norske delegasjonen.</p> <p>MKR har, i lys av KM-vedtaket, hatt møter med OVF for å diskutere hvorvidt OVF ser det som mulig å ta et krav om å ekskludere selskaper som investerer i skatteparadis i de etiske retningslinjene</p>

	<p>for fondet. KISP har også utfordret KNIF (Kristen-Norges Innkjøpsfellesskap) til å se på sin samarbeidsportefølje og fjerne selskaper som har på en eller annen måte er tilknyttet skatteparadiser</p> <p>Kirkerådet har levert hørings svar til NOU 2008:14 ”Samstemt for utvikling” - en NOU som ser på hvordan norsk politikk virker inn på utviklingen i fattige land, og som fremmer forslag til hvordan norsk politikk kan bli mer samstemt med utviklingsmålene.</p> <p>Kirkerådet har også gitt hørings svar til Finansdepartementets notat om evalueringen de etiske retningslinjene for Statens pensjonsfond – Utland.</p>
5) Videreføre Den norske kirkes engasjement i klima og miljøpolitikken	<p>KM-saken 2008 om bærekraftreformen.</p> <p>KISP har behandlet klima og miljø ved begge sine møter i 2008. Det ene møtet ble holdt i Tromsø – og her var fokuset satt på klima og miljøutfordringene i nordområdene.</p> <p>I samarbeid med Presteforeningen er det i 2008 utarbeidet et nettbasert studieopplegg til bruk ved prestesamlinger og andre studiesamlinger i menighetsråd, stab, bibelgrupper o.a. grupper i menigheten. Arbeidet søker å bygge videre på KM-vedtakene i 2007 (”Økonomisk globalisering som utfordring til kirkene” og ”Truet liv – troens svar”).</p>
6) Videreføre arbeidet med religionsfrihet	<p>Prosjektet i regi av Oslokoalisjonens med å lage etiske retningslinjer for misjon er i slutfasen. Et utkast til retningslinjer ble presentert på en internasjonal konferanse i november. Innspillene fra denne konferansen inkorporeres og de ferdige retningslinjene presenteres i 2009.</p>
7) Styrke Mellomkirkelig råds engasjement for fred og rettferdighet i samarbeid med kirker vi har avtale og fellesskap med i Sør-Afrika, Brasil og Palestina	<p>I oktober ble det arrangert en delegasjonsreise til Sør-Afrika. Hovedformålet med turen var å fortsette diskusjonen om hvordan avtalen med ELCSA kan fylles med innhold slik at den er til gjensidig glede for begge parter. Siden NMS og Kirkens Nødhjelp også har skrevet under denne avtalen, var representanter fra disse organisasjonene med på (deler av) turen. Samarbeidet med ELCSA konkretiseres ytterligere i 2009.</p> <p>Brasil (se økumenikk)</p>

<p>8) Bidra i Leuenbergfelleskapets (Konferansen av Protestantiske kirker i Europa) arbeid med å lage kriterier for kirkenes sosial-etiske engasjement</p>	<p>MKR har gitt vesentlige bidrag i arbeidet med å lage disse kriteriene. MKRs rådgiver har sittet i redaksjonsgruppen som har ledet dette arbeidet. Dokumentet er ferdig og vil bli sendt ut til CPCEs medlemskirker for kommentarer.</p>
<p>III. Tiltak, planer og strategier for å nå delmålene i 2008:</p>	<p>Rapportering og evaluering i forhold til delmål</p>
<p>1) <u>Flyktningepolitikk og integrering</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Følge opp vedtakene fra Kirkemøtene i 2006 og 2006 - Sammen med biskopene profilere Dnk som aktør i innvandrings- og integreringsdebatten, med et særlig fokus på papirløse/ureturnerbare innvandrere i 2008. - Legge til rette for møter med stortingskomité, de politiske partiene og statlige institusjoner som AID, UNE og UDI. - Samarbeide med og gjøre bruk av NKRs Flyktningenettverk, samt øke kontakten med migrantmenigheter i Norge. - Styrke samarbeidet med andre relevante organisasjoner, både kirkelige og sekulære, som arbeider for en mer human integrerings-, flyktning- og innvandringspolitikk. - Styrke den teologiske refleksjonen og det økumeniske samarbeidet nasjonalt og internasjonalt i forhold til flyktning, asyl, integrering og migrasjonsspørsmål, herunder delta i det nordiske nettverket for kirker og migrasjon og delta i arrangementen av integreringskonferanse i Sverige. 	<p>Gjennomført, se ovenfor Gjennomført, se ovenfor</p> <p>Gjennomført, se ovenfor</p> <p>Gjennomført, se ovenfor</p> <p>Gjennomført, se ovenfor</p> <p>Gjennomført, se ovenfor</p>
<p>2) <u>Midtøsten</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ferdigstilt MKR-dokumentet "Hovedområder i engasjementet for Midt-Østen" - Vist solidaritet med kirkene og styrket det kristne nærværet i området - Planlagt og gjennomført reise for norsk kirkelig ungdom til Syria - Bidratt til den norske og internasjonale politiske debatten om Midtøsten - Arbeidet inn mot stiftelsen "Oljeberget" med tanke på støtte til den palestinske befolkningen - Samarbeidet økumenisk om Midtøsten-spørsmål i Norge og internasjonalt - Deltatt i Ledsagerprogrammet som eierorganisasjon 	<p>Gjennomført, se ovenfor</p> <p>Gjennomført, se ovenfor</p> <p>Gjennomført, se ovenfor Gjennomført, se ovenfor</p> <p>Gjennomført, se ovenfor</p> <p>Gjennomført, se ovenfor</p>

	Gjennomført, se ovenfor
3) <u>Menneskerettigheter</u> - Forberedt saker og fulgt opp vedtak i Menneskerettighetsutvalget - Sittet i arbeidsutvalget og styret for Menneskerettighetsfondet - - Engasjert seg i de kasteløses (dalitenes) kamp for verdighet og rettferdighet	Gjennomført, se ovenfor Gjennomført, se ovenfor Gjennomført
4) <u>Globalisering</u> - Fulgt opp Kirkemøtesaken om "Økonomisk globalisering som utfordring til kirkene" - Deltatt i AGAPE- prosessen i Kirkenes Verdensråd - Deltatt i FORUMs arbeidsgruppe om finansiering for utvikling	Gjennomført, se ovenfor Gjennomført, se ovenfor Gjennomført, se ovenfor
5) <u>Klima og miljø</u> - Reist klima og miljø som et bredt økumenisk spørsmål - Bidratt til den norske politiske debatten om en helhetlig utvikling av nordområdene - Deltatt i debatten om forvaltningen av oljefondet og hvordan fondet kan brukes i miljøets og de fattiges tjeneste - Løftet miljøspørsmålene opp som en bred inter-religiøs utfordring - Utarbeidet et dokument om teologi og spiritualitet ang. klimasaken (KM-vedtaket).	Gjennomført, se ovenfor Gjennomført, se ovenfor Gjennomført, se ovenfor Delvis gjennomført Ikke gjennomført
6) <u>Religionsfrihet</u> - Sittet i arbeidsutvalget og styret i Oslokoalisjonen for tros og livssynsfrihet. - Ferdigstilt prosjektet Misjon og Menneskerettigheter under Oslokoalisjonen	Gjennomført, se ovenfor Gjennomført, se ovenfor
7) <u>Fred og rettferdighet</u> - Funnet måter å trekke sivilsamfunnets organisasjoner med i samarbeidet i de aktuelle landene - Besøkt den lutherske kirken i Sør- Afrika - Deltatt i styringsgruppen i Kirkelig Fredsplattform	Delvis gjennomført, Gjennomført, se ovenfor Gjennomført,

2.1.7. Lokal kirke i et globalt fellesskap

Resultatmål for feltet: Kirkens nord-sør informasjon vil styrke Den norske kirkes arbeid for en mer rettferdig verden, gjennom kunnskap, endrede holdninger og konkrete handlinger

I. Helhetlig evaluering av feltet	
Kirkens nord-sør informasjon hadde igjen et år med jevn og høy virksomhet. Arbeidet er fulgt opp i tråd med den 4-årige strategiplanen med Norad (2007-2010). Det har vært et aktiv samarbeide med andre seksjoner i KR, samt med Norges kristne Råd og Kirkens Nødhjelp. Siden arbeidet startet i 1977 har dette blitt mer og mer integrert i KR/MKR's arbeidsfelt.	
II. Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) <u>Globalt gudstjenesteliv</u> : Bidra til at liturgisk materiale fra søsterkirker i Sør er utviklet, gjort tilgjengelig og markedsført overfor norske menigheter.	Utviklet og utgitt liturgisk materiell til Kirkens nord/sør-søndag (TV-aksjonen) og Verdens aidsdag/MR-søndagen. Materialet er på bokmål og nynorsk gjort tilgjengelig og markedsført i papir- og nettversjon. Videre markedsføring av "Syng håp" og Porto Alegre-heftet gjennom verksteder og gudstjenester i årets løp. Nye sanger fra søsterkirker i Asia bearbeidet og markedsført på Asia-turné (se neste punkt).
2) <u>Vennsaksarbeid, dialog og kultur møter</u> : Styrke det internasjonale solidaritetsarbeid i norske menigheter gjennom bl.a. vennsaks- og kultursamarbeid, samt prosjektstøtte.	Gjennomført en ukes kultur- og vennsakssturné med kirkemusikere fra Thailand og Danmark (sept) i Borg, Oslo, Hamar og Sør-Hålogaland bispedømmer Gitt økonomisk støtte til 17 lokale nord/sør-informasjonstiltak (menigheter/organisasjoner), på bakgrunn av søknader. Utarbeidet "Veiledningshefte for vennsaksmenigheter" – utgitt jan/febr 2009
3) <u>Miljø, forbruk og rettferd</u> : Bidra til økt engasjement for oppfølging av KM-sakene om miljø, forbruk og rettferd, samt økonomisk Globalisering	Avholdt fagdag for kirkelige utdanningsinstitusjoner (okt) om "Economic Justice as a challenge to church and church based education – related to poverty, wealth and climate change". Utviklet liturgiske andakter om samme tema (distribuert på nett). Utviklet bidrag til nett-basert studieopplegg "Klimakirken.no" i samarbeid med PF. Deltatt i arbeidsgruppe for miljø, forbruk og rettferd. Medansvarlig for årlig strategiseminar for ressursgruppene i bispedømmene. Deltatt på klimakonferanse, Svalbard (sept).

	Markedsført "Grønn kirkebok" og "Grønne menigheter" gjennom seminar, verksteder og gudstjenester lokalt og regionalt
4) <u>Kunnskap og kirkelig refleksjon om Nord/Sør-spørsmål</u> : Bidra til økt satsing på økumeniske og internasjonale spørsmål i kirkelig utdanning, og til økt engasjement for oppfølging av KM-saken "Hiv & aids som utfordring til Den norske kirke".	Fagdag: se ovenfor. Deltatt i norsk, nordisk og Norden-FOCCISA ressursgrupper om teologi & hiv. Planlagt ToT (Training of Trainers) rundt materialet "En kropp" – avholdes april 2009 i Trondheim. Deltatt i ToT i Malawi og AACC generalforsamling i Mosambik (Norden-FOCCISA). Samlet og distribuert kirkelige initiativer rundt Verdens aidsdag (VAD.kalender).
5) <u>Nettsidene www.kui.no</u> : drifte og videreutvikle nettsidene, spesielt med henblikk på kirkelig ansatte og på ungdom	Nettsidene er driftet og oppdatert fortløpende. Vha ekstern ansatt (jan-mars) ble KUIs nettsider knyttet opp mot naturfag, samfunnsfag og KRL-fag 1.-10.årstrinn. "Positiv"heftet tilrettlagt som elektronisk versjon. Fokusartikler oversatt om "Kvinner og vann".
6) Felles virksomhet og øvrige oppgaver	Organisert og fulgt opp 4 møter i KUIs prosjektkomité. Deltatt i MKR, KISP og Global info's møter, Fairtrade Max Havelaars valgkomité, RORGs valgkomité, Grønn hverdags rådsmøter.
III. Tiltak, planer og strategier for å nå delmålene i 2008:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1.1. Utvikle og sende ut ressursmaterieell til bruk for markering av nord/sør-søndagen, Verdens aidsdag, Freds- og menneskerettighetssøndagen, Skaperverkets dag	Se ovenfor
1.2. Oppdatere nord/sør-liturgidatabasen på norsk og engelsk (www.kui.no) fortløpende	
1.3. Bidra ved verksteder og gudstjenester lokalt og regionalt med inspirasjon fra den verdensvide kirke (Syng håp, Porto Alegre-heftet; Grønn kirkebok mv) hele året	
1.4. Oversette og bearbeide nytt liturgisk materieell fra internasjonale kirkelige organer (KV, LWF, EAA o.a.)	
1.5. Gi innspill til reform for gudstjenesteliv i Dnk om internasjonale, økumeniske gudstjenesteressurser	
2.1. Planlegge og arrangere kulturturné (seminarer/workshops/gudstjenester) med musikere o.a. kunstnere fra Asia)	Se ovenfor
2.2. Utarbeide veiledningshefte til "Vennskap over grenser"	

2.3. På bakgrunn av søknader fra menigheter og organisasjoner, tilby økonomisk støtte til lokale nord/sørinformasjonstiltak etter Norads retningslinjer	
3.1. Markedsføre Grønn kirkebok og Grønne menigheter ved ulike arrangementer lokalt og regionalt 3.2. Fremme menighetspedagogisk materiell relatert til KM-sakene 2007 (Klima/miljø og Økonomisk globalisering) 3.3. Delta i nasjonal arbeidsgruppe for miljø, forbruk og rettferd	Se ovenfor
4.1. Arrangere fagdag for kirkelige utdanningsinstitusjoner (okt). Tema: Økonomisk globalisering 4.2. Bidra til kursing av ledere og ungdom i hiv & aids-materiell (En kropp, Positiv mv) 4.3. Delta i norsk, nordisk og Norden-FOCCISA arbeidsgrupper om Teologi og hiv 4.4. Samle og sende ut informasjon om Verdens aidsdag i kirkelig regi	Se ovenfor
5.1. Drifte nettsidene med oppdatering og produksjon av relevant informasjon og ressursmateriell. Spesielt fokus på "Kvinner og vann". 5.2. Utvikle tiltak basert på ungdom (IKT-basert læring)	Se ovenfor
6.1. Forberede og følge opp 4 møter i KUIs prosjektkomité 6.2. Delta i rådsmøter til Grønn hverdag, Fairtrade/Max Havelaar og HivNorge for Dnk 6.3. Delta i RORG-samarbeidet 6.4. Ivareta kontakten til det økumeniske nettverket rundt Global Workshop og Hiv & aids (KV, LvF, EAA, Norden-Foccisa) 6.5. Delta i samarbeidsrelasjoner med Global Info, Norges Kristne Råd, Kirkens Nødhjelp	Se ovenfor

2.2. TROSOPPLÆRING, UNG I KIRKEN

Overordnet resultatmål fra Kirkerådets tildelingsbrev (fra KKD): Utvikle kirkens trosopplæring og støtte det miljøskapende og forebyggende arbeidet blant barn og unge.

2.2.1. Trosopplæring

Resultatmål for feltet:

Forberede overgang fra forsøksfase til implementeringsfase for Trosopplæringsreformen

Styrke og utvikle arbeidet med trosopplæring for barn, unge og voksne.

I. Helhetlig evaluering av feltet	
<p>Arbeidet på feltet er preget av stadig større innflytelse fra Trosopplæringens forsøksarbeid. Det vises til egen rapport fra Trosopplæringsreformens forsøks- og utviklingsfase 2003-2008: Når tro deles.</p> <p>Arbeid knyttet til kirke-skole/barnehage arbeid har tatt relativt mye arbeidskapasitet dette året pga mange endringer i skolesektoren som følge av bla Kunnskapsløftet, formålsparagrafarbeidet, oppfølging av dommen fra menneskerettighetsdomstolen i Strasbourg og endringer i barnehageloven.</p> <p>Voksenundervisningen har de siste årene lidd under ressursmangel. Ikke desto mindre er det stadig behov for å utvikle konsept for nettopp denne opplæringen. Arbeidet i Nordisk kirkelig studieråds norske komité og i Kontaktforum for kateketikk forsøker å inspirere til slik utvikling. I kjølvannet av de ulike reformene kirken nå står midt oppe i, vil avhengigheten av frivillige stadig være påtrengende. En styrking av dette feltet bør derfor være en prioritert oppgave. På grunn av vakanse i undervisningsrådgiverstillingen har en del oppgaver ikke blitt fulgt opp som planlagt.</p>	
II. Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Forberede innføringen av trosopplæringsreformen i alle menigheter på bakgrunn av erfaringene fra forsøksvirksomheten. Delta i utviklingen av ny plan for trosopplæringen.	Ansvar for dette arbeidet ligger hos Styringsgruppen for Trosopplæringsreformen. Seksjon for kirke og samfunn har vært med i arbeidet med planutviklingen. Planarbeidet tar utgangspunkt i erfaringsmaterialet fra forsøksmenighetene og de muligheter rapporteringsverktøyet gir til innsamling av erfaringer og prosesser.
2) a. Inspirere og motivere ledere i barne- og ungdomsarbeidet til videre innsats i trosopplæringsarbeidet	a. Det mest omfattende tiltaket er Trosopplæringskonferansen 08. Et samarbeid mellom IKO - Kirkelig pedagogisk senter, Trosopplæringssekretariatet og Kirkerådet. Det er sørget for norsk deltagelse på den økumeniske barnelederkonferansen i Uppsala 12.-15.mai 08. Med tema "Seeing

<p>b. Koordinere og utvikle nettverket mellom kirkelige aktører i undervisningssektoren</p>	<p>the Kingdom. On Taking the Child's Perspective as a Way to the Kingdom of God.”</p> <p>b. Kontaktforum for kateketikk består av representanter for Bispedømmene, IKO Kirkelig pedagogisk senter, KA Kirkens arbeidsgiver- og interesseorganisasjon, NKrS Norsk kristelig studieforbund, MFO Musikernes fellesorganisasjon, Presteforeningen, Kateketforeningen, Diakonforbundet. Forumet har pga stort arbeidspress ikke hatt noen samling i vårsemesteret og er ikke blitt fulgt opp i høstsemesteret på grunn av at undervisningsrådsgiveren sluttet.</p>
<p>3) Arbeide for en fortsatt økning i oppslutningen om konfirmasjon</p>	<p>Dette er et langsiktig arbeid, som nå ser ut til å ha gitt resultater i form av bedre tilbud og en økning i konfirmasjonsprosenten. Rådgiverne på bispedømmekontorene er gode pådrivere i dette arbeidet. Den sterke fokuseringen på trosopplæring generelt, har selvfølgelig også innflytelse på denne satsningen.</p> <p>Videreføringen av informasjonsheftet, Konfirmant 2009, har vært et viktig bidrag. Arbeid med Konfirmant 2010 er igangsatt ved hjelp av ekstern konsulentbistand.</p>
<p>4) Delta i utvikling av hjelpemateriell for undervisningssektoren</p>	<p>Kirkerådet har deltatt aktivt i utviklingen av materiell gjennom arbeidet i ROK (rus-oppvekst-kirke)/Rusmiddeldirektoratet og NKiS Nordisk kirkelig studieråd (norsk komité med representanter fra Norsk Kristelig Studieforbund, Presteforeningen, Kateketforeningen, IKO).</p>
<p>5) Styrke samarbeidet med bispedømmenivået på undervisningsfeltet</p>	<p>Dette er et viktig arbeid. I løpet av våren har det vært flere samlinger for denne gruppen i regi både av Trosopplæringssekretariatet og Kirkerådet. Representanter for gruppen er aktivt trukket inn i nasjonale grupper som arbeidsgruppen for kirkene, kulturen og Den kulturelle skolesekken, ”Konfirmant 2009” og Kontaktforum for kateketikk.</p>
<p>6) Arbeide for å utvikle og koordinere voksenundervisningen gjennom arbeidet i Nordisk kirkelig studieråd og NKrS' norske komité.</p>	<p>Feltet har kommet i skyggen av annet arbeid dette året. Til tross for at det er viktig område. Det er beklagelig at KR ikke har ressurser til å styrke satsingen her.</p>

III. Tiltak, planer og strategier for å nå delmålene i 2008:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
<p>1) Delta i arbeidet med forberedelsene av implementering av trosopplæringsreformen Være en aktiv medspiller i arbeidet med Ny plan for trosopplæringen.</p>	<p>Hovedansvarlig for dette arbeidet er sekretariatet for trosopplæringsreformen. Det er arrangert verksteder der ulike grupper har fått komme med innspill til planarbeidet. I tillegg hadde nettverkskonferansene dette året planarbeid som tema. Kirkerådet har deltatt i arbeidsgruppen og i andre aktuelle sammenhenger.</p>
<p>2) a. Være medarrangør av den årlige Trosopplæringskonferansen Ivareta norsk deltagelse på nordisk barneteologisk konferanse i Uppsala</p> <p>b. Koordinere arbeidet i Kontaktforum for katekettikk c. Delta i det nordiske pedagogiske nettverket (jf kirke-skolekonferanse i Gøteborg Pkt 2.1.5.)</p>	<p>a. Kirkerådet har i samarbeid med IKO Kirkelig pedagogisk senter og Trosopplæringssekretariatet arrangert Trosopplæringskonferansen med tema "God tro" på Norges Varemesse, Lillestrøm. Det er 5.gangen denne konferansen arrangeres. I år har konferansen også et samarbeid med Menighetsfakultetets konferanse i regi av UKT Ungdom-kultur-tro. 1200 ansatte og frivillige medarbeidere var samlet til et svært vellykket arrangement for faglig påfyll og inspirasjon.</p> <p>b. Kirkerådet har ikke fulgt opp arbeidet i kontaktforumet.</p> <p>c. Er fulgt opp. Se nedenfor.</p>
<p>3) a. Produsere informasjonsheftet "Konfirmant 2009" i samarbeid med bispedømmene og KN og sende det til alle ungdommer født i 1994.</p> <p>b. Starte arbeidet med nettbasert informasjon om konfirmasjon c. Delta i forberedelsene av Nordisk konfirmantleder-konferanse 09</p>	<p>Konfirmant 2009 ble produsert i samarbeid med alle bispedømmene og Kirkens Nødhjelp. Dette er 6. gangen Kirkerådet koordinerer og har hovedansvaret for dette samarbeidsprosjektet med informasjon fra Den norske kirke om konfirmasjon. Hvert bispedømme har 3 sider til disposisjon i sin utgave, og Kirkens Nødhjelp har 2 sider av fellesstoffet. Konfirmant 2009 ble trykket i nærmere 67.000 eksemplarer og sendt med tillatelse fra Folkeregisteret etter deres adresselister til alle født i 1994 foruten til alle kirkekontorene, prostekontorene, aktuelle kirkelig tilsatte og andre aktuelle organisasjoner. Tilbakemeldingene fra bispedømmene har vært positive. Arbeid med Konfirmant 2010 er igangsatt.</p> <p>b. Arbeidet med nettbasert informasjon om konfirmasjon er ikke påbegynt.</p> <p>c. Sammen med Kateketforeningen og undervisningsrådgivere i de øvrige nordiske kirkene har Kirkerådet deltatt i forberedelsene av den nordiske konfirmantlederkonferansen som skal arrangeres i Helsingfors, Finland 28.-30.september 09.</p>
<p>4)</p>	<p>a. Kirkerådet har deltatt i styringsgruppen for ROK og en vært aktiv</p>

<p>a. Delta i styringsgruppen for ROK som står bak utgivelse av film og studiebok til bruk blant konfirmanter og ungdom for øvrig.</p> <p>b. Være involvert i utviklings-prosjektet ”Jenter i kirken”</p> <p>c. Slutføre studieprosjektet ”Skjønnlitteratur og livsfrågor”</p>	<p>medspiller i arbeidet med nytt informasjons- og undervisningsmaterieil. Dette materialet består av en film ”Festen” med samtaleopplegg beregnet til bruk i konfirmantergrupper og andre ungdomsgrupper og en bok ”Er det så farlig, da?” beregnet på medarbeidere i ungdomsarbeidet.</p> <p>b. Jenter i kirken. Prosjektet har fått støtte fra Rusmiddeldirektoratet og Kirkerådets rådgiver på rusfeltet er tilsatt som prosjektleder. Det arbeides med å etablere jentegrupper i flere menigheter med sikte på å utvikle et hjelpematerieil for jentegrupper i menighetene. Det arrangeres også opplæring av gruppeledere.</p> <p>c. I samarbeid med Norsk Kristelig Studieforbund, Presteforeningen, IKO kirkelig pedagogisk senter har Kirkerådet i lengre tid arbeidet for å få utgitt et studiematerieil med bruk av skjønnlitteratur i studiegrupper. Arbeidet har tatt unødvendig lang tid i påvente av ressursmaterieil fra teologisk hold. Dette arbeidet er påbegynt med tanke på å legges ut på nettet.</p>
<p>5)</p> <p>a. Arrangere 2 egne fagsamlinger for rådgivere ved bispedømme-kontorene med ansvar for undervisningsfeltet (april og november)</p> <p>b. Besøke 2 bispedømmer for å innhente informasjon og få del i erfaringer</p>	<p>a. Kirkerådet inviterte til en fagsamling 5.mars 08 med tema Nye formålsparagrafer for barnehagene og opplæringen og endringer i KRL-faget. Her deltok også Bispemøtet og Mellomkirkelig råd med innledninger. Undervisningsrådgiverne hadde samling i forbindelse med dagskonsultasjonen som Seksjon for kirke og samfunn inviterte til i november (se 2.1.5.6).</p> <p>b. Som et ledd i dette, deltok undervisningsrådgiver på Oslo bispedømmes stiftsdager. Dette ga mulighet for bedre kjennskap til arbeidet, samtaler med medarbeidere og innhenting av informasjon.</p>
<p>6)</p> <p>a. Koordinere arbeidet i Norsk kirkelig studieråd.</p> <p>b. Være medarrangør for den nordiske konferansen som skal arrangeres i Norge høsten 08 eller våren 09.</p>	<p>a) Kirkerådet har koordinert arbeidet i den norske komiteen av Nordisk kirkelig studieråd. Komiteen består av representanter fra IKO kirkelig pedagogisk senter, Presteforeningen, Kateketforeningen, Norsk kristelig studieråd og Kirkerådet. Det er bekymringsfullt at studieaktiviteten blant kirkens voksne medlemmer synes å stagnere eller være synkende. Den norske komiteen ønsker å medvirke til å snu denne trenden gjennom bl.a. bedre informasjon om tilskuddsordninger for studiestøtte og studiematerieil.</p> <p>b) Nordisk kirkelig studieråd flyttet 2007-konferansen til Gøteborg i tilknytning til Filmfestivalen 08. Norge deltok med både innleder Fra Damaris og deltagere på denne konferansen.</p>

	Kirkerådet er medarrangør for den nordiske konferansen "Når barn og unge fornyer folkekirken. Hva gjør det med voksnes tro?" 26.-28. januar 09. Fra samme tid overtar Norge styrefunksjonen i Nordisk kirkelig studieråd. På tross av vakanse i undervisningsrådgiverstillingen har KR ved eksternt konsulentbistand fulgt opp sine forpliktelser overfor Norsk Kirkelig Studieråd og for planleggingen av religionspedagogisk konferanse.
--	--

2.2.2. Ung i kirken

Resultatmål for feltet: Den norske kirke vil være en kirke der unge opplever seg som en fullverdig del av fellesskapet.

I. Helhetlig evaluering av feltet	
Arbeidet med Ung i kirken oppnådde viktige mål i 2008: To viktige fagkonferanser er gjennomført i samarbeid med Menighetsfakultetet. Nettverksarbeidet er styrket, ungdomsteologi utviklet videre som fagfelt, og Ungdommens kirkemøte har fortsatt å sette dagsorden og være en viktig røst i Den norske kirke. Dekning av andre oppgaver på grunn av vakanse i undervisningsrådgiverstillingen i Kirkerådet har ført til at noen planlagte tiltak ikke er gjennomført.	
II. Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Styrke arbeidet i forhold til gruppen 18-30 år	Gjennom arbeid i ressursgrupper, konferanse og sak på Ungdommens kirkemøte er arbeidet kommet et langt stykke videre.
2) Videreutvikle nettverk og styrke samarbeidet med organisasjoner/institusjoner som driver ungdomsarbeid innen Den norske kirke.	Gjennom SBU og det faglige arbeidet med ungdomsteologi og ungdomsarbeid er dette samarbeidet videreført på en god måte.
3) Arbeide aktivt i forhold til tverrfaglig utvikling og refleksjon omkring ungdomsarbeid.	Gjennomført gjennom konferanser, både om 18-30 og ungdomsteologikonferansen "Brant ikke våre hjerter..."
4) Utvikle ungdomsdemokratiet i kirken generelt og Ungdommens kirkemøte spesielt.	Gjennomført
5) Utarbeide et opplegg for lederutvikling for ungdom i rådsstrukturen	Ikke gjennomført.

III. Tiltak, planer og strategier for å nå delmålene i 2008:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
<p>1) Følge opp ressursgruppene for 18-30 fra Oslo, Stavanger og Nord-Hålogaland. Fagkonferanse 18-30 våren 08. Fremme 18-30 som sak på UKM 08 og KM 08</p>	<p>Gjennomført.</p> <p>Gjennomført. 18-30 var sak på UKM 08, men ble ikke tatt videre som sak til KM 08. Hovedårsaken var at det foreliggende materialet måtte bearbeides ytterligere for å danne grunnlag for en fullgod sak til Kirkemøtet.</p>
<p>2) Sekretærfunksjon for og delta i SBU-samarbeidet. Styrke SBU som arena for strategisk koordinering og utveksling av erfaringer blant annet ved å gjennomføre en besøksrunde i aktuelle organisasjoner høsten 08.. Holde oversikt over viktige nasjonale og regionale arrangementer og bidra til informasjonsflyt.</p>	<p>Gjennomført ett møte i SBU. Besøksrunde og andre møte i SBU ikke gjennomført. Besøksrunde planlegges gjennomført i 2009.</p>
<p>3) Forum for ungdomsteologi videreutvikles og deltakelse på den store fagkonferanse i Ungdomsteologi høsten 08 sikres.</p>	<p>Konferansen ”Brant ikke våre hjerter” ble gjennomført i samarbeid med Menighetsfakultetet høsten 2008. Dette ble et svært godt faglig møtested, med høy kvalitet på foredrag og seminarer. Konferansen var helt fulltegnet.</p>
<p>4) Arrangere Ungdommens kirkemøte i Borg bispedømme med godt forberedte saker. Ivareta god deltagelse fra alle med rett til å sende delegater.</p> <p>Rekruttere og følge opp av samiske delegater til UKM.</p> <p>Følge med på hva som skjer på ungdomsfronten og hva som er relevant for samisk kirkeliv og holde løpende kontakt med SKR.</p>	<p>Gjennomført. UKM ble et godt møte, med generelt god deltagelse. Litt færre organisasjoner deltok med delegater enn tidligere år.</p> <p>Forsøkt fulgt opp i samarbeid med de nordligste bispedømmekontorene. Kan ikke sies å ha vært vellykket, da kun det nordligste bispedømmet sendte delegat, i tillegg til at det samiske medlemmet i Utvalg for ungdomsspørsmål deltok.</p> <p>Gjennomført.</p>
<p>5 Følge opp unge delegater på Kirkemøtet Koordinere og oppmuntre til fortsatt satsning på Ung i kirken i bispedømmene. Ta initiativ til halvårlige samlinger for ungdomsrådgiverne på bispedømmekontorene. Begynne på besøksrunde til bispedømmene høsten 2008.</p> <p>Legge til rette for ung deltagelse i internasjonale kirkelige og politiske fora på vegne av Den norske kirke.</p> <p>Arbeide systematisk med lederutvikling for ungdom i rådsstrukturen.</p>	<p>Gjennomført med egne samlinger for de unge i forkant og underveis på Kirkemøtet, i tillegg til egne kveldssamlinger for UKM-delegatene.</p> <p>To samlinger for ungdomsrådgiverne gjennomført, i tillegg til ett telefonmøte. Dette har vist seg å være en svært konstruktiv og viktig arena for utveksling og drøfting av erfaringer.</p> <p>Besøksrunde ikke gjennomført.</p> <p>To medlemmer fra Utvalgt for ungdomsspørsmål deltok på vegne av Det lutherske verdensforbund på FN's kommisjon for bærekraftig utvikling i mai 2008. Det var en svært spennende erfaring og veldig nyttig læring.</p> <p>Ikke gjennomført.</p>

2.3. DIAKONI

Overordnet resultatmål fra Kirkerådets tildelingsbrev (fra KKD): Styrke kirkens diakonale og sosiale arbeid

2.3.1. Diakoni

Resultatmål for feltet: Ny plan for diakoni er gjort kjent og lokale planer er utarbeidet i en menighet i hvert prosti, opptrapping av ressurser og stillinger er i gang og de ulike delfelt innen diakonifeltet er samordnet og sett i relasjon til ny diakoniplan.

I. Helhetlig evaluering av feltet	
Plan for diakoni har blitt gjort kjent både på regionalt og lokalt plan og innen den spesialiserte diakoni. Planen er med å gi et nytt løft innen diakonien. Det er vilje og interesse for engasjement ut over de vanlig diakonale miljø, men det er vanskelig å få til opptrapping av ressurser og stillinger til diakonien. Kun hver sjettede menighet har en diakon. 155 stillinger er finansiert over statsbudsjettet. For at kirkens omsorgstjeneste skal styrkes er det viktig at flere menigheter får tilgang på diakon og at antall diakoner økes, jfr. KR 6/08..	
II. Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Det skjer en overordnet samordning og initiering av tiltak i forbindelse med innføring av diakoniplanen	Samordning skjedde via et tett samarbeid med diakonirådsgiverne og Diakoniseret på Lovisenberg
2) Diakoniplanens intensjon og innhold er gjort kjent på regionalt og lokalt nivå i kirken	Planens innhold og intensjon ble gjort kjent på regionalt og lokalt nivå i kirken.
3) De store aktørene innen institusjonsdiakonien er kjent med diakoniplanen og forholder seg til den i eget arbeid	Lederne for de store aktørene innen institusjonsdiakoni er godt kjent med planen og har også forholdt seg til den i sitt arbeid.
4) Utdanningsinstitusjonene er kjent med innholdet i planen og forholder seg til det i sine planer og arbeid	Institusjoner som utdanner til diakoni kjenner planen godt og bruker den i sin undervisning. Andre kirkelige utdanningsinstitusjoner har fått planen tilsendt med en orientering om sentralt innhold.
5) Utarbeiding av materiell til innføring av planen og til enkelte av temaene	Det er utarbeidet materiell til innføring av planen, materialet er dels på nettet og forvaltes dels av diakonirådsgiverne
6) Arbeide for økte ressurser og flere stillinger innen diakonien	Fokus har vært satt både på muligheter for kvalitetsøkning i arbeidet og på flere stillinger. Få konkrete resultat
7) Bidratt til å forebygge overgrep og til å legge forholdene til rette for god håndtering av overgrepssproblematikk i Den norske kirke	Flere tiltak har vært gjennomført for å oppnå dette, det meste i regi av Samarbeidsråd for overgrepssproblematikk
8) Bidratt til at mennesker med ulik tro/livssyn får relevant psykososial støtte ved katastrofearbeid.	Bistand til rammede med ulikt ståsted i forhold til tro og livssyn har vært fokus i samarbeidet med Samarbeidsråd for tros- og livssynssamfunn og ved et eget seminar
9) Samarbeid om spørsmål som angår kirke-helse	Fokus har vært på retten til åndelig liv for mennesker med

	utviklingshemning
10) Videreutvikle Den norske kirkes rusforebyggende arbeid og øke bevisstheten om alkoholpolitisk policyarbeid blant Den norske kirkes ansatte og tillitsvalgte.	Se nedenfor.
III. Tiltak, planer og strategier for å nå delmålene i 2008:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1)Etablere en implementeringsgruppe, samordne planer og koordinere	Implementeringsgruppen ble bestående av diakonirådgiverne på bispedømmeplan, leder for Diakoniseret Lovisenberg og diakonirådgiver, KR
2) Planen er trykket på bokmål, nynorsk og tre samiske språk, oversatt til engelsk. Planen er lagt ut på nettet og trykte eksemplarer delt ut til menighetsråd og andre definerte instanser Delta med foredrag på stiftsdager, fagdager for diakoner og lignende. Avholde arbeidsseminar i januar med diakonirådgiverne. Utdanne lokale diakoni-entreprenører i tilnærmet alle prostier. Avholde konsultasjonsdag for Seksjon for kirke og samfunn. (Se kap 8), evt. konferanser og seminar sammen med andre diakonale aktører	Planen forelå ferdig trykket på bokmål og nynorsk i begynnelsen av februar. Det er foretatt utvalg av hvilke deler av teksten som skal oversettes til de samiske språk. Planen er sendt ut til prostene, menighetsråd og fellesråd. Flere bispedømmer har sendt den til alle ansatte. Planen ligger på nettet. Planen har vært tema ved en rekke stiftsdager, fagdager, prostidager og lignende. Oppdrag med å holde foredrag har vært fordelt på flere personer. Arbeidsseminar i januar og fagdager i mai og november med diakonirådgiverne. Kursholdere er utdannet gjennom egne kursholder-kurs i alle bispedømmer. Konsultasjonsdag arrangert av Seksjon Kirke og samfunn med tema "Kirkens kroppsspråk" holdt i november. Planlagt konferanse "Grasrot diakoni" avlyst grunnet for få påmeldte.
3)Planen oversettes til aktuelle språk. Den sendes også til aktuelle instanser utenom menighet	Planen er oversatt til engelsk.
4) Det utarbeides veiledere til bruk av planen innen institusjonsdiakonien. Delta på Diakoniledermøtet for å oppfordre til bruk av planen og veiledningsmaterieell. Evt. Medvirke til/delta i seminar	Diakoniledermøtet har hatt Diakoniplanen som tema på sitt møte. Arbeid er satt i gang med å utvikle eget studiematerieell til planen med spesielt sikt på institusjonsdiakonien.
5) Det samarbeides om utfordringer knyttet til studieplaner innen diakoni. Det søkes å komme til med informasjon og utfordringer også i utdanning til prest og evt. andre.	Det er godt samarbeid med utdanningsinstitusjonene om utfordringer knyttet til planen. Planen er også sendt andre kirkelige fagutdanninger.
6) Det lages standard-foredrag og powerpoint-presentasjoner til bruk for ulike aktører. Veiledning til planarbeid i tråd med fremgang i interne planprosesser i KR. Samordning og råd ved arbeid med "håndbok i diakoni" og lignende initiativ. Hjelpematerieell til kap 4.3 og 4.4 i samarbeid med interne aktører	I samarbeid med implementeringsgruppen lagde Diakoniseret kurspakke med innføring i planen. Egen dvd ble lagd med innspilling av ny diakonisalme. Interne planprosesser i KR har ikke lagt mal for helhetsplaner ennå. Håndbok i diakoni blir ferdigstilt i 2009, det meste arbeid gjort i 2008. Samarbeid med KR-prosjekt "Bærekraft og skaperverkt" gir viktige impulser til planens kap 4.3 og 4.4.
7) Legge plan for opptrapping av antall stillinger. Legge til rette for prosjekt med utprøving av ulike måter å organisere stillinger på. Vurdere mulighet	Arbeid startet for å få til en konsultasjon om diakonstillingene i mai 2009. Noen initiativ er att for å utprøve andre måter å organisere stillinger på,

for og evt. å søke om eksterne midler.	men vansker med å finne finansieringsmuligheter har gjort at dette ikke har kommet særlig langt.
8) Ferdigstilt flyer om overgrepssproblematikk og hefte om frivillige og overgrep. Ferdigstilt avtale om Kontaktpersonordningen. Avholdt seminar om frivillighet og forebyggende arbeid 14.-15.04. Evaluert oppnevningsperioden for SRO og lagt til rette for oppfølging.	Flyer om overgrepssproblematikk er ferdig trykket. Hefte om frivillige er under arbeid, men ikke ferdigstilt fordi det tilpasses annet tilretteleggingsstoff. Kontaktpersonavtalen er ferdigstilt i forhold til ansatte. Der frivillig er anklaget, er det foreløpig ulike ordninger. Seminaret i april var fulltegnet og ble vellykket. SRO leverte sin evalueringsrapport og KR har vedtatt mandat for en ny periode.
9) Forberede og gjennomføre seminar på politihuset våren 2008	Seminaret "Bistand til rammede" ble avholdt på Politihuset. Tema fra seminaret blir fulgt opp videre.
10) Etablere kontaktmøter. Følge opp kartleggingsrapport utført av Diakonhjemmet.	Egne kontaktmøter for kirke-helse samarbeid er ikke etablert. Kontakt har vært med Sosial- og helsedirektoratet og Helsetilsynet i forbindelse med arbeidet for retten til trosniv for mennesker med utviklingshemning Se kap 2.1.5 II, pkt 3)
11) a) Arrangere rusforebyggende ledertreningskonferanse for medarbeidere som arbeider med ungdom og konfirmantarbeid. b) Rusforebygging – implementere alkoholpolicy metode i Dnk (IGOR- metoden utviklet av IRIS (tidl. Rog.forskn.) i samarbeid m/Av.og.til (tidl. AlkoKutt) på bakgrunn av alkoholvaneundersøkelsen i Dnk.	Konf. «... et godt sted å være» – for meg og deg ble arr. i juni i Teaterkjeller'n. Arbeid påbegynt. Følges opp og ferdigstilles i løpet av 2009 da Av.og.til-prat ikke ble ferdig utviklet hos Av.og.til i 2008.

2.4 SAMARBEID

Overordnet resultatmål fra Kirkerådets tildelingsbrev (fra KKD): Fremme samarbeid mellom kirkens organer, overfor frivillige kristelige organisasjoner og mellom kirke og samfunn.

2.4.1 Samarbeid

Resultatmålet virkeliggjøres gjennom alle de samarbeidsrelasjonene som synliggjøres gjennom bolkene interne og eksterne samarbeidspartnere under alle bolkene, i tillegg til følgende samarbeidsrelasjoner:

I. Helhetlig evaluering av feltet

Kirkerådet har over lang tid arbeidet for å utvikle et positivt samarbeid med offentlige myndigheter, de kirkelige utdanningsinstitusjoner, de frivillige kirkelige organisasjoner og aktuelle private organisasjoner, herunder internasjonale økumeniske organisasjoner.

Gjennomføring av felleskirkelig tiltak har bidratt til gode samarbeidsrelasjoner mellom kirkens embete og råd. Kirkerådet er opptatt av å fortsette og utvikle dette videre. Mange samarbeidsforhold er regulert av avtaler slik at rollene er avklart. Samarbeid er ressurskrevende og tar mye tid og gir ikke alltid like store resultater på kort sikt. Samarbeid krever kjennskap og tillit mellom parter. Kirkerådet er derfor opptatt av å bygge gode relasjoner slik at samarbeidet fremmes.

Administrasjonsavdelingen

Administrasjonsavdelingen har sist år deltatt i Senter for statlig økonomistyrings nettverk i virksomhetsstyring og tilskuddsforvaltning. Avdelingen har etterspurt tekniske løsninger for å få en digital styringsportal. SSØ vil arbeide med dette i 2009.

Samisk avdeling

- Søndagsskoleforbundet på materiell.
- Sporadisk med Lyngen-læstadianske ledere
- Sametinget
- Bispedømmerådene i Nidaros, Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland

Infoavdelingen

- samarbeider med Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet om søndagsportalen, som inneholder kirkeårets bibeltekster på bokmål, nynorsk og samisk og en tekstkommentar til hver søndag. Vi publiserer det både på kirken.no og Sjømannskirkens nettsted, samarbeider om opplegget, og gir tilskudd til Sjømannskirken for administrasjon av ordningen. I år samarbeider vi også om et skrivekurs for de som lager tekstkommentarene.
- synliggjør organisasjoner, institusjoner og kirkesamfunn med omtale og oppdatert kontaktinformasjon i Årbok for Den norske kirke og på Den norske kirkes nettportal www.kirken.no
- synliggjør bredden i kirke-Norge gjennom formidlingen av stoff til inspirasjon og informasjon gjennom Kirkeaktuelt, pressestoff, opplysningstjeneste og på annen måte

Seksjon for kirke og samfunn

Rusfeltet

Konferansen «... et godt sted å være»

Samarbeid med Diakonforbundet, Kateketforeningen og Presteforeningen samt KA.

Alkoholvaneundersøkelsen i Den norske kirke

Samarbeid med Av.og.til (tidl. AlkoKutt)

Medlemmer hos: Av.og.til Rusfri

Kjønn og likestilling

Synnøve Hinnaland Stedal er konsultativt medlem av Fagutvalg for kjønn og likestilling (**FAKL**) under Presteforeningen.

Via Nordisk økumenisk kvinnekomite (**NEKK**) og via medlemmer oppnevnt av MKR har Kirkerådet et samarbeid med Norsk økumenisk kontaktforum for kvinner (**NØKK**) under Norges Kristne Råd.

Den norske kirke deltar dessuten i LVFs nordiske nettverk av Women in Church and Society (**WICAS**).

Feltet har også løpende kontakt og samarbeid med Norsk kvinnelig teologforening (NKTF)

Ungdom i kirken

Samarbeidsråd for barne- og ungdomsorganisasjoner (SBU) består av følgende: Norges kristelige student og skoleungdomslag, KFUK-KFUM, KFUK-KFUM-speiderne, Norges speiderforbund, Acta (Normisjon), NMS U, Ung Kirkesang, Norsk søndagsskoleforbund, IKO og KRIK (Kristen idrettskontakt)

Ungdom i kirken

Prosjektet gjennomføres av MF i samarbeid med KR. Prosjektet inkluderer bl.a. ungdomsrådgiverne ved bispedømmekontorene.

Diakoni

Fagutvalg for diakoni har representanter fra følgende institusjoner/organer:

Diakoniledermøtet (p.t. Kirkens Sosialtjeneste), utdanning (p.t. Diakonova), Bymisjonen (p.t. leder i Drammen Bymisjon), diakonirådgiverne (p.t. Hamar), Kirkens familievern

Nettverksmøtet inkluderer Blå Kors, Kirkens Sosialtjeneste, Kirkens Bymisjon, Oslo og Frelsesarmeen.

I arbeidet med **Plan for diakoni** deltok Diakonhjemmets høyskoler og Diakoniseret Lovisenberg.

Katastrofeberedskap

Ressursgruppe for katastrofeberedskap:

leder: fengselsprest og LRS-prest i Oslo; Erik Stabrun (ellers ikke-kirkelige instanser og Samarbeidsrådet for tro og livssyn).

Overgrepssproblematikk

Den norske kirkes samarbeidsråd for overgrepssproblematikk har representanter fra følgende: Kirkens ressursenter mot vold og seksuelle overgrep, KA, to kristelige organisasjoner, hvorav en barne- og ungdomsorganisasjon, p.t. Normisjon og KFUK-KFUM.

Integrering av mennesker med funksjonshemming

Nasjonal gruppe har representanter fra KABB (Kristent arbeid blant blinde) og Døvekirken.

Ved å delta i undervisningen har Torill Edøy samarbeid med Diakonova, Praktikum på TF og MF. Feltet har også løpende samarbeid med Frikirkelig studieforbund, Norsk kristelig studieråd og Nord-Norges diakonistiftelse.

Integrering av mennesker med funksjonshemming

I rammen av et samarbeid mellom Borg bispedømmeråd og Kirkerådet følger Tor Ivar Torgauten opp samarbeid med Sosial- og helsedirektoratet, SOR Samarbeidsråd for mennesker med psykisk utviklingshemming, KA, NKR og STL.

Undervisning

Arbeid med formålsparagraf og KRL skjer i kontakt og samarbeid med IKO, Kristent pedagogisk forbund (KPF), MF og TF.

Trosopplæringskonferansen i november skjedde i kontakt med IKO.

I forbindelse med KKKK festivalen ”**Kirken i den kulturelle skolesekken**” samarbeides det med KA.

I tilknytning til **Kontaktforum for kateketikk** skjer det et samarbeid med Kateketforeningen, NKrS, IKO, PF, KA, KPF, Det norske diakonforbund og Musikernes fellesorganisasjon.

Nordisk kristelig studieråd involverer samarbeid med NKrS, IKO, og PF.

Nordisk konfirmantlederkonferanse har vært arrangert i et samarbeid med Kateketforeningen.

Film/undervisningsopplegg

Samarbeid om dette skjer innen ROK (Rus- oppvekst- kirke). Samarbeidende parter der er Rusfri, Blå Kors, IKO, Norsk luthersk misjonsamband.

Konfirmant 2008

Kirkens Nødhjelp var en viktig samarbeidspartner i dette årlige prosjektet.

Miljø, forbruk og rettferd

Nasjonal arbeidsgruppe for miljø, forbruk og rettferd

Gruppen har representanter fra NKR, KN og Changemaker og Korsveibevegelsen.

Seksjon for bemanning, forvaltning og kirkelige registre

Seksjonen har jevnlig samarbeid med følgende organisasjoner: Fortidsminneforeningen, Norsk forening for kirke og kultur, KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon, Norsk Hymnologisk forening, Ung kirkesang, Norges kirkesangforbund, Musica Sacra og Frivillighet Norge.

I tillegg har vi jevnlig kontakt med yrkes- og fagorganisasjoner som organiserer ansatte i Den norske kirke.

Gjennom FOU-arbeidet er det et nært samarbeid mellom KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon og Kirkerådet. Gjennom alle prosjekter som mottar FOU-midler, fremmes et betydelig samarbeid mellom fellesråd, prosti og fellesråd og samarbeid på tvers av menighetsråd.

2.5. ØKUMENIKK - RELIGIONSIALOG - MISJON OG EVANGELISERING

Overordnet resultatmål fra Kirkerådets tildelingsbrev (fra KKD): Bidra til dialog og samhandling med andre kirke-, tros- og livssynssamfunn

2.5.1. Økumenikk

Resultatmål for feltet: Bidra aktivt til videreutviklingen av Den norske kirke som økumenisk partner

I. Helhetlig evaluering av feltet	
<p>Året 2008 var preget av stabil og høy innsats på økumenikk-feltet. Resultatoppnåelsen var høy. Ett delmål forble helt uoppnådd, nemlig avtalen mellom Den norske kirke og Den Evangelisk-Lutherske Frikirke som ikke ble undertegnet, grunnet et uventet, negativt vedtak på Frikirkens Synodemøte. Samarbeidet på tvers av enhetene i sekretariatet fungerte godt, og ble styrket gjennom flere prosjekter. De økumeniske relasjonene til Metodistkirken og Den katolske kirke i Norge ble vel ivaretatt av alle impliserte parter, og forholdet til de internasjonale økumeniske relasjonene var tett og innholdsrikt, ikke minst m.h.t. Midtøsten-spørsmål og religionsdialog. En rekke saker fra MKRs virksomhet ble dekket ved medie-oppslag og debattinnlegg.</p>	
II. Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Slutføre avtalen med DELF "To kirker- en tro"	
2) Konkretisere oppfølgingen av avtalen "Nådens fellesskap" med Metodistkirken i Norge	<p>Den nye organiseringen av kontakten har gitt resultat i mer kontakt på lederplan, og at det blir tatt opp flere viktige temaer for begge kirker mer direkte. Har framstått sammen i relasjon til for eksempel det protestantiske kirkefellesskap i Europa.</p> <p>Konkretisert samarbeid gjennomført på bl.a. diakoni. Den norske kirke var representert på Metodistkirkens årskonferanse, og Metodistkirken var tilstede på Kirkemøtet 2008, for første gang også med talerett. "Nådens fellesskap" har også resultert i konkret planlegging av samarbeidsprosjekt for 10-årsmarkering av</p>

	Felleserklæringen om rettferdiggjørelseslæren i 2009.
3) Videreføre katolsk-lutherske relasjoner, herunder samtalegruppen KATLUSA, og første fase av studiet omkring "Kirkens apostolisitet".	Samtalegruppen hadde to møter i 2008 under ledelse av de to kirkenes biskoper i Oslo. Møtene er preget av stor åpenhet og viktige utvekslinger omkring kirkelivet og økumenikken. De to første delene av apostolisitets-rapporten ble grundig gjennomgått og drøftet.
4) Videreutvikle relasjonene til ortodokse de kirkene i Norge og i Europa	Relasjonene mellom Dnk og de ortodokse kirkene i Norge og Europa skjer delvis gjennom deltakelse i ulike begivenheter og arrangementer og delvis gjennom ordnet samarbeid i multilaterale organer (NKR, KEK o.a.). Relasjonene har vært videreutviklet, selv om homofilisaken forblir vanskelig. Barents-samarbeidet fortsetter, men ikke noe kontaktgruppemøte i 2008. Har hatt kontakter med Moskva, bl.a. GS deltagelse i patriark Alexey IIs begravelse.
5) Bidra til å styrke og løfte opp Norges Kristne Råd i Norge	Gjennomført. Deltatt i arbeid med styrking av NKR's vedtekter, konsolidering av utvidelsen av NKR, religionspolitisk arbeid, NKR's rolle i miljøspørsmål, i arbeid for kirkesolidaritet med Midtøsten m. m. Dnk blir oppfattet som en viktig medlemskirke som gir støtte til det felles arbeid i NKR
6) Bidra til videreutvikling av lokaløkumenisk arbeid i Norge	MKR bidrar til det lokaløkumeniske arbeidet i NKR. I tillegg utfolder dette engasjementet seg i kommunikasjon med lokal aktører angående internasjonale spørsmål, initiering av religionsdialog og informasjon om økumeniske relasjoner.
7) Bedre informasjonsarbeidet om økumeniske relasjoner	Flere oppslag i media om MKR's arbeid. Aktiv oppgradering av informasjon om arbeid med religionsmøtet. Noe mer informasjon om arbeidet gjennom kirken.no. Viktig og nyttig møte med Hamar bispedømme i september.
8) Delta i studiet og drøftelsen av KV's ekklesiologi-dokument fra Porto Alegre og studiedokumentet "The Nature and Mission of the Church"	Aktiv deltakelse i Norsk Teologisk Samtaleforums arbeid med dokumentene, forberedelse av svar til delkapitler, samt diskusjon i Teologisk nemnd har lagt grunnlag for videre svararbeid fra Den norske kirke i 2009.
9) Gjennomføre første fase av et studieprosjekt om hva det vil si for Den norske kirke i dag å være en evangelisk-luthersk kirke.	Tema har vært forberedt av sekretariatet i samarbeid med Teologisk nemnd. En todagers konsultasjon over emnet ble avholdt i desember

	<p>2008. På bakgrunn av konsultasjonen har Teologisk nemnd lagt frem forslag til disposisjon for videre arbeid i 2009 og 2010 med et grundigere dokument om temaet.</p>
<p>10) Konkretisere og følge opp avtalene med søsterkirkene i Brasil (IECLB), Midtøsten (ELCJHL) og i Sør-Afrika (ELCSA)</p>	<p>Gjennomført med blant annet delegasjonsreiser til alle tre kirker. En bred delegasjon med KN, NMS, Oslo og Stavanger bispedømme sammen med repr. for MKR besøkte og evaluerte kontakten med ELCSA.</p> <p>Presidenten i IELCB, W. Altmann, besøkte Dnk i mai 2008, hvor besøk til andre norske samarbeidspartnere, bl.a. NMS i Stavanger, også ble gjennomført. Den norske kirke sendte to representanter til IECLBs synoderådsmøte i Brasil i oktober 2008. Dette ledet til en rekke møter om konkrete samarbeidsområder innenfor misjon, miljø, menneskerettigheter og økumenikk. Besøket ledet også til avklaring av bruken av tidligere gitte prosjektmidler, samt planlegging av fremtidig diakonale prosjekter.</p> <p>En ungdomsdelegasjon besøkte ELCJHL. Biskop Younan deltok på KM 2008, og har også ellers vært i Norge på besøk. Vi har styrket og fylt relasjonene med mer innhold. Samarbeidet med NMS og KN er blitt fokusert og videreført. Men det trengs ytterligere utvikling av hvordan ressurser og roller samkjøres.</p>
<p>11) Bidra til prosessen med å klargjøre Kirkens Nødhjelps egenart og rolle i økumenisk kontekst.</p>	<p>Gjennomført ved en grundig deltagelse i KNs arbeid med langsiktige prinsippprogram. Resultatet viktig styrking av KNs mandat til å bygge opp kirker som relevante partnere.</p>
<p>12) Bidra til styrket samarbeid med nordiske og baltiske søsterkirker, bl.a. på nivå av økumeniske sekretærer</p>	<p>Kommunikasjonen mellom nordiske og baltiske søsterkirker er godt ivaretatt. Delmålet nådd ved at det er deltagelse i mange ulike nettverk som på ulike måter gir disse relasjonene innhold. Sekretærkontakten både målrettet og omfattende i relasjon til internasjonalt økumenisk arbeid.</p> <p>Konkret: Deltakelse og aktiv oppfølging av nordisk-baltisk sekretærmøte i mars 2008, samt vertskapsforberedelser for neste møte i januar 2009 gjennomført. I tillegg er deltakere sendt til en rekke nordiske og baltiske konferanser.</p>

13) Videreføre norsk engasjement i GEKE (Leuenberg fellesskapet)	Gjennom visepresidentskap er Den norske kirke sentralt representert i GEKE. I tillegg har tre deltakere deltatt på to teologiske konsultasjoner i GEKE-reg. begge konsultasjoner følges opp.
14) Videreføre norsk engasjement i Porvoofellesskapet	Den norske kirke deltok med tre representanter til Porvoo teologisk konsultasjon i januar 2008. Arbeidet fra konsultasjonen ble videreført til Teologisk nemnd. I tillegg har vi deltatt på Porvoo Contact Group møte i oktober 2008. I samarbeid med den evangelisk-lutherske kirke på Island vil Den norske kirke overta den lutherske representasjonen i Porvoos arbeidsgruppe.
15) Videreføre norsk engasjement i Konferansen av europeiske kirker (KEK)	Den norske kirke har vært representert i flere arbeidsgrupper, kommisjoner samt i sentralkomiteen i KEK. I tillegg har nominasjonsprosess frem mot KEKs generalforsamling i 2009 vært gjennomført, slik at Den norske kirkes delegasjon er påmeldt. Nordisk og baltisk samarbeid frem mot generalforsamlingen var i gangsett.
16) Videreføre norsk engasjement i Det Lutherske Verdensforbund (LVF)	DNKs engasjement i forhold til LVF skjer både gjennom Nasjonalkomiteen (sammen med Frikirken), og gjennom direkte deltakelse i LVFs organer. Helge Aarseth er medlem av LVFs råd som møttes i Arusha, Tanzania i juli. Vi er også engasjert i LVFs arbeid med religionsdialog, og deltar sammen med Kirkens Nødhjelp i komitéarbeidet med LVFs fornyelse.
17) Videreføre norsk engasjement i Kirkenes Verdensråd (KV)	Gjennomført ved deltagelse på møte i Sentralkomiteén, samt diskusjonene om KVs framtid og organisasjonsmessige utfordringer. Bidratt til KVs arbeid for urfolk gjennom ressurser til en egen stilling for dette og gjennom deltagelse i nettverk. Deltagelse og ledelse (v/gen.sekr./MKR) av KVs arbeid for fred og forsoning i Palestina/Israel.
III. Tiltak, planer og strategier for å nå delmålene i 2008:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Avtale med Frikirken - Vurdere høringsuttalelsene - Drøfte avtalens detaljer med Frikirken, KR og BM - forberede sak til KM 2008 - planlegge gudstjenester der avtalen tenkes feiret	Se ovenfor

2) "Nådens fellesskap" - Avholde to møter i Samarbeidsrådet - Arbeide med diakonatet, ordinasjonsforståelsen, metodistisk tilslutning til Felleserklæringen om rettferdiggjørelsen, og prosedyrer ved overgang	Se ovenfor
3) KATLUSA - Videreføre kontaktmøtene med gjensidig informasjon - Styrke studiearbeidet, særlig i forhold til den internasjonale dialograpporten om Kirkens apostolisitet.	Se ovenfor
4) Kontakt med ortodokse - Styrke samarbeidet med Den russisk-ortodokse kirken, bl.a. i Joint Commission - Videreutviklet Barents-samarbeidet - Delta i den internasjonale luthersk-ortodokse dialogkommisjonen - Forsterke kontakten med Svenska Kyrkan om relasjoner med ortodokse	Se ovenfor
5) Norges Kristne Råd - Delta i rådsmøtet og styret/AU - Delta i NTSF og Flyktningenettverket - Bidra til å styrke NKR i offentlig bevissthet	Se ovenfor
6) Lokaløkumenikk - Etablere jevnlig forbindelse med oppnevnte MKR-kontakter ved bispedømmekontorene - Informere til menighetene om MKRs saker og kontakter - Videreutviklet partnerskap mellom menigheter/prostier/bispedømmer og søsterkirker i utlandet	Se ovenfor
7) Info-arbeid - Styrke MKRs bruk av kirken.no som kanal for informasjon om økumenisk arbeid, relasjoner og avtaler	Se ovenfor
8) Ekklesiologi - Fortsette arbeidet med ekklesiologidokumentet fra Porto Alegre i samarbeid med NTSF - Gjennomføre studiearbeid og konsultasjon om "The Nature and Mission of the Church" i samarbeid med BM, og forberede svar til KV	Se ovenfor
9) Evangelisk-luthersk kirke - Gjennomføre første fase av arbeidet om hva det vil si at Dnk er en evangelisk-luthersk kirke	Se ovenfor

10) Avtaler med søsterkirker - Videreføre og konkretisere samarbeidsavtalene med de lutherske kirkene i Brasil (IECLB), Midtøsten (ELCJHL) og i Sør-Afrika (ELCSA) - ivareta andre relasjoner gjennom ulike kontaktformer	Se ovenfor
11) Kirkens Nødhjelp - delta på møter i KNs organer - avholde 2 kontaktmøter - videreføre samarbeidet mellom KN og Stiftelsen Oljeberget	Se ovenfor
12) Nordisk samarbeid - delta på nordisk sekretærmøte - sende deltakere til arrangement i nordisk/baltisk samarbeid - utnytte og pleie de eksisterende nettverk i Norden/Baltikum	Se ovenfor
13) GEKE - støtte norsk deltakelse i rådet og presidiet - samarbeide med andre nordiske GEKE-kirker om aktuelle spørsmål - bidra til å fremme samarbeidet mellom GEKE og Porvoofellesskapet	Se ovenfor
14) Porvoo - gjennomføre delegasjonsreise fra Dnk til England/Scotland - delta på Theological Conference og Contact Group Meeting - delta i konsultasjonen mellom Porvoo og ortodokse kirker/KEK	Se ovenfor
15) KEK - deltatt i sentralkomite- og kirkeledermøte - forberede og delta i KEKs sentralkomite og i kommisjonsarbeidet - avholdt 1-2 møter i Europautvalget - bidra til samkjøring det norske engasjementet i de økumeniske organisasjonene i Europa, særlig KEK, Porvoo og Leuenberg	Se ovenfor
16) LVF - bidra til bevisstheten om det lutherske kirkefellesskapet globalt - bidra til prosessen med Renewal Committee og forberedelsen av LVFs generalforsamling i Stuttgart i 2010. - delta på rådsmøte i Arusha, juni 2008. - avholde ett møte i LVFs nasjonalkomite	Se ovenfor
17) KV - delta i sentralkomiteen, core group for Midtøsten og andre kommisjoner - arbeide med høringsprosesser om ekklesiologi-dokumenter fra Faith and Order (se delmål 8)	Se ovenfor

<ul style="list-style-type: none"> - bidra til tenkningen om "Økumenikk i det 21. århundre" og utviklingen av en bredere form for global generalforsamling - gi faglig og økonomisk støtte til Kjell Magne Bondeviks arbeid i CCIA - bidra til KVs arbeid med urfolk - bidra til KVs arbeid med økonomisk globalisering 	
---	--

2.5.2. Religionsdialog

Resultatmål for feltet: Styrke det interreligiøse samarbeidet lokalt, nasjonalt og internasjonalt ved å opprette flere og bedre kontaktpunkter mellom mennesker fra ulike trossamfunn, samt utvikle Dnks posisjon og tenking i forhold til det flerreligiøse samfunnet.

I. Helhetlig evaluering av feltet	
<p>Det interreligiøse engasjementet og de interreligiøse relasjonene til Dnk har blitt styrket både nasjonalt og internasjonalt. Lokalt interreligiøst engasjement er bistått og tilført kompetanse gjennom studiemateriell, nettverk og nettsider. ROM-prosjektet ble avsluttet med et godt bilde av hvordan grunnlaget som ble lagt gjennom prosjektet, kan bli fulgt opp i tiden som kommer. MKR vil følge den utviklingen nøye, og delta aktivt i deler av de nye prosessene.</p>	
II. Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	
1) Bistå aktuelle samarbeidspartnere med faglige innspill og råd for å stimulere til arbeid med religionsmøte i norske menigheter - lokalt og regionalt.	ROM-koordinator har hatt mye kontakt og et stort engasjement inn mot menigheter og bispedømmer. Nettsiden for lokale religionsmøter er bygd ut og gjort mer tilgjengelig.
2) Utvikle ROM-prosjektet i samarbeid med referansegruppen i rammen av prosjektperioden, og arbeide for en god videreføring av arbeidet etter at prosjektet er avsluttet.	Det har blitt arbeidet med å etablere egne ressursmenigheter som en videreføring av ROM-prosjektet. Slike ressursmenigheter finnes pr. 31.12.08 i Borg, Oslo, Tunsberg, Stavanger og Nidaros.
3) Systematisere arbeid nasjonalt og internasjonalt innenfor interreligiøs dialog, samt tydeliggjøre og styrke MKRs rolle i det interreligiøse landskapet i tråd med MKRs strategidokument.	MKR har vedtatt et eget dokument med retningslinjer for interreligiøse relasjoner, og fulgt opp innholdet i dette. Dokumentet er formidlet til norsk presse og menigheter, samt internasjonale samarbeidspartnere i Norden, LVF, KV og Porvoo-fellesskapet. MKR har styrket sin posisjon som nasjonal tilrettelegger og aktør for dialog, bl.a. gjennom nasjonalt koordineringsmøte og god kontakt med andre aktører på feltet. MKR har bidratt konstruktivt i det offentlige ordskifte om dialog, sekularisering og Rana-debatt.

4) Videreutvikle ulike ressurser og materiell for arbeid med religionsmøte.	Nettsidene for religionsdialog er utviklet og gjort mer tilgjengelige for menighetene. Av den grunn har man valgt å legge info om erfaringer fra lokale religionsmøtetiltak ut på nettsidene framfor å lage et hefte nr.3.
5) Styrke kirkelig nettverksbygging i forhold til religionsdialog.	ROM-koordinator har arbeidet for å styrke det kirkelige nettverket for religionsdialog i Oslo, og har også deltatt i etableringen av ressursnettverk andre steder i landet. Kontakten med Dialogsenteret Emmaus er styrket gjennom opprettelsen av Forum 2, et fagforum for anvendt religionsteologi, og gjennom den felles fastebloggen med KN, Kirkerådet og Emmaus. MKR har bidratt til fortgang i prosessen med å etablere et interreligiøst kompetansesenter i Oslo i samarbeid med blant annet STL, Areopagos og Oslo bispedømme.
6) Styrke tros og livssynsdialogen nasjonalt ved å bidra i og prioritere tjenlige arenaer for religionsdialog og religionspolitikk.	MKR har bidratt med et stort engasjement i Samarbeidsrådet for tros- og Livssynssamfunn, STL, både gjennom deltakelse i arbeidsgruppa for lokale dialoger, arbeidsgruppa for tros- og livssynsbetjening i offentlige institusjoner, forumsamlinger, fagkonferanse, rådsmøter og arbeidsutvalg. Et eget religionslederforum under STL er også etablert, og her er Dnk representert gjennom Bispemøtets preses. Det har blitt arrangert 3 bilaterale kontaktgruppemøter med Islamsk Råd og 2 møter med Det Mosaiske Trossamfund. Medlemskapet i Oslokoalisjonen for tros- og Livssynsfrihet er ivaretatt, og MKR har bidratt til Codes of conduct for missionary activities.
7) Videreutvikle kontakten og samarbeidet med internasjonale organisasjoner og nettverk for å utveksle erfaringer fra religionsmøter.	Kontakten og samarbeidet om religionsdialog med KV, LVF og KEK er styrket, særlig i forhold til oppfølgingen av A Common Word og Islam in Europe komiteen i KEK. Kontakten med religiøse ledere i Midtøsten er styrket gjennom arbeidet med Council of Religious Leaders in the Holy Land og gjennom en konferansen om Codes of conduct mellom kristne og muslimske ledere i Amman. Kontaktgruppa under MKR deltok også med en representant på Madrid-konferansen. Rom-koordinator har opprettet et samarbeid

	med Svensk Kyrkan om årlige fagkonferanser om religionsteologi og praktiske erfaringer. Den generelle kontakten med kirkelige, internasjonale samarbeidspartnere i forhold til religionsdialog er holdt ved like.
8) Styrke det økumeniske arbeidet med religionsdialog i Norge.	MKR har hatt god og bred kontakt med NKR, og bidratt i noen grad til å sette religionsdialog på agendaen i økumenisk sammenheng i Norge.
9) Fremme arbeidet for trosfrihet i tros- og livssynsdialogen.	Felleserklæringen er profilert, og det er utarbeidet et oppfølgingssystem for å ivareta denne lokalt. MKR har gjennom Oslokoalisjonen bidratt til å arrangere et internasjonalt seminar om Codes of conduct for missionary activities.
10) Arbeide for at Kirkemøtets vedtak om religionens betydning for integreringsarbeidet blir tydeliggjort og tatt hensyn til i kontakt med så vel kirker som statlige og kommunale myndigheter.	MKR har hatt jevnlige møtepunkter med Udi, UNE og politiske partier og har i disse sammenhengene pekt på sammenhengene mellom integreringspolitikk og religionsdialog. MKR har bidratt i den offentlige debatten om pluralistisk samfunn og religion i det offentlige rom.
III. Tiltak, planer og strategier for å nå delmålene i 2008:	
1) <u>Bistå partnere</u> - Arbeide for å gjøre kirkeansatte, frivillige og andre interesserte kjent med "Troende møter troende" og tenkningen i studieheftet. - Være tilgjengelige pr. telefon, mail og ved personlig nærvær for bistand i oppstart og utprøving av ulike typer religionsmøtetiltak lokalt, regionalt og på stiftsplan.	Se ovenfor
2) <u>Utvikle ROM-prosjektet</u> - Arbeide med avklaring av hvordan ROM- prosjektet kan videreføres som et program i Den norske kirkes strukturer, da på et nivå som menigheter og samarbeidspartnere finner tjenelig og lokalt innrettet.	Se ovenfor
3) <u>Systematisere arbeid med religionsdialog</u> - Videreutvikle dokumentet med hovedlinjer for MKRs interreligiøse engasjement og gjøre dette kjent nasjonalt og internasjonalt. - Følge opp orienteringsdagen 11.januar med kontaktskapende arbeid og informasjonsspredning mellom de ulike aktørene innenfor religionsdialog. - Bidra til å definere begrepet dialog i den offentlige debatten.	Se ovenfor

<p>4) <u>Ressurs-materiell</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Videreutvikle temastedet om religionsmøte på www.kirken.no slik at det speiler religionsmøtets lokale, nasjonale og internasjonale karakter. Særlig oppdatere nettstedet med tanker, ideer og gode handlingsalternativer til bruk i nærmiljøene. - Utarbeide et hefte nr.3 om lokale erfaringer fra religionsdialog og samhandling i samarbeid med Norges Kristne Råd. 	Se ovenfor
<p>5) <u>Nettverksbygging</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Styrke Nettverk for lokale religionsdialoger i Oslo. - Hjelp andre bispedømmer til å opprette lignende nettverk som det i Oslo. - Bidra til opprettelse og drift av et forum for anvendt religionsteologi i samarbeid med Emmaus. - Arbeide for et mulig senter for religionsdialog i Oslo. 	Se ovenfor
<p>6) <u>Bidra til tjenlige arenaer</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Ivareta medlemskapet i Samarbeidsrådet for Tros- og livssynssamfunn gjennom deltagelse på årsmøtet, rådsmøter og arbeidsutvalg. - Legge til rette for, og følge opp deltakelse i ”lokale dialoger” - Følge opp STLs forum for religiøse ledere. - Gjennomføre to til tre møter i Kontaktgruppen med Det Mosaiske Trossamfund og tre til fire møter i Kontaktgruppen med Islamsk Råd Norge. - Ta initiativ til en dialog-gruppe mellom MKR, IRN og DMT og Gjennomføre minst et møte. - Følge opp og ivareta medlemskapet i Oslokoalisjonen for tros- og Livssynsfrihet 	Se ovenfor
<p>7) <u>Internasjonale kontakter</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Holde ved like og videreutvikle kontakten med nordiske aktører som arbeider med lokale religionsmøter, særlig ”Folkekirken og religionsmøde” i Århus, Svenske kyrkan, EKD og St. Phillip’s Centre i Leicester. - Etablere samarbeidsrelasjoner til ECRL. - Styrke samarbeidet med KV, LVF, KEK, Poorvokirkene og Dnks vennskapskirker mht. religionsdialog. 	Se ovenfor

8) <u>Økumenisk samarbeid i Norge omkring religionsdialog</u> - Samarbeide med Norges Kristne Råd i å øke engasjementet for religionsdialog i medlemskirkene. - Bidra til å øke engasjementet om religionsdialog i Flyktningenettverket.	Se ovenfor
9) <u>Trosfrihet</u> - Fortsette å profilere felleserklæringa om trosfrihet og konvertering i ulike sammenhenger nasjonalt og internasjonalt. - Styrke samarbeidet med Oslokoalisjonen og sammen med dem arrangere en konferanse om trosfrihet, konvertering og retningslinjer for misjon.	Se ovenfor
10) <u>Oppfølging av KM-vedtak</u> - Bidra sterkere i debatten om religionspluralisme, integrering og det norske samfunnet. - Gjennomføre møter med Utlendingsnemnda, Utlendingsdirektoratet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet og ulike politiske partier.	Se ovenfor

2.5.3. Misjon og evangelisering

Resultatmål for feltet: Finne tjenlige samarbeidsstrukturer og – tiltak med organisasjoner og bispedømmer for å fremme misjon og evangelisering i menighetene.

I. Helhetlig evaluering av feltet	
Samarbeidsrådet for menighet og misjon fikk ny daglig leder fra høsten av. Det har vært kontinuitet i store deler av arbeidsfeltet, bl.a. i relasjonene med samarbeidsorganisasjonene. Mye energi har vært lagt ned i kontaktskapende virksomhet mellom den nye SMM-lederen og de mange partnerne som inngår i SMM-samarbeidet. Ved årsskiftet kan en si at både ivaretagelsen av eksisterende arbeid og ny satsing på enkeltområder (cf. delmål og tiltak) er i god gjenge.	
II. Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Gjennomgå og utvikle samarbeidet med misjonsorganisasjonene i SMM: organisasjonsmodell, møtstruktur og – innhold, representasjon. Drøfte misjonsstrategiske spørsmål.	Delvis gjennomført, mange spennende tilløp, men fortsatt stort utviklingspotensiale i å samkjøre ressurser for eksempel. leirarbeid rettet mot menigheter.
2) Utvikle samarbeidet mellom sentralt og regionalt nivå, Koordinere arbeidet i bispedømmene	Underveis, i ferd med å få nærmere kontakt mellom nasjonalt og regionalt bla. ved besøksrunde til alle bispekontorene og regionale SMM råd

3) Gjennomgå oppfølgingen av KM-2005: En misjonerende kirke	Kun delvis gjennomført: Viktig at vedtaket om misjonerende kirke får konkret nedslag i Gudstjenestereformen og Trosopplæringsreformen.
4) Følge opp satsningen på informasjon og kommunikasjon av misjon på www.kirken.no	Delvis gjennomført og satser i tillegg på link til egen SMM ressursbank.
5) Oppprioritere utvikling av ressursmaterieill til menighetene	Noe er lagt ut på kirken.no
6) Styrke fokuset på misjonal kirketenkning med særlig vekt på trosopplæring, ungdomsarbeid, diakoni og menighetsutvikling	Delvis gjennomført, tankegangen er på vei inn i kirken.
7) Bidra til å få i gang et arbeid med misjon i NKR, rundt "Edinburgh 2010", og til å videreføre et arbeid med misjon i KEK	Delvis gjennomført(I gang med Edinburgh, ikke KEK enda)
8) Avklare de sentralkirkelige råds rolle i å styrke arbeidet med kristen spiritualitet og møtet med nyåndeligheten	Daglig leder SMM sitter som Kirkerådets representant i dette arbeidet. Areopagosdagen på Litteraturhuset var en viktig milepæl som kommuniserte bredt i 2008.
III. Tiltak, planer og strategier for å nå delmålene i 2008:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) - Ansette ny daglig leder og føre vedkommende inn i arbeidet. - Forberede og gjennomføre 3 ordinære SMM-møter, samt AU møter.	Gjennomført
2) - Avholde en to-dagers fellessamling for SMM nasjonalt og regionalt. - Ha dialog med stiftsdirektørene. - Utarbeide prioriteringsbrev til misjonskonsulentene. - Ide- og erfaringsutveksling pr epost i et nettverk med misjonskonsulentene og misjonsorganisasjonene. - Besøke noen bispedømmer.	Gjennomført alt -Møtet med stiftsdirektørene i 6.oktober positivt, generell stor samarbeidsvilje og syn for at misjon er viktig og helt sentral del det kirken er og skal gjøre. -Prioriteringsbrevet utarbeidet, vedtatt og brukes daglig som rettesnor. -Besøkt 9 av 11 bispedømmer
3) - Konsultere SMMs leder - Trekke inn de sentralkirkelige rådene for å identifisere nye tiltak	- Gjennomført - Ikke gjennomført
4) - Legge ut nytt stoff mest mulig fortløpende. - Avsette en uke i semesteret til utvikling av nettsidene	- Delvis gjennomført - Ikke gjennomført
5) - Avholde inntil 4 møter i SMM-Praktisk arbeidsgruppe. Arbeide bl.a. med disse tiltakene: - Lage en bok med bønner av barn i den verdensvide kirke m/IKO - Lage et hefte om diakoni, misjon og menighet m/Diakonforbundet - Utarbeide en nettbasert ide-ressurs for menighetene	- Gjennomført 3 PA møter, vil ha 4 i 2009. - Gjennomført produksjon og lansering av Verdensvid bønnebok, meget bra resultat usikker på salgstill. - Gjennomført bra resultat, usikker på hvor mye det er blitt brukt. - Underveis, arbeidsgruppen har hatt to møter og satser på oppstart våren 2009
6) - Utlyse og tildele et menighetsstipend for misjon i trosopplæringen - Identifisere tiltak sammen med ungdomskonsulenten i KR	- Gjennomført - Ikke gjennomført

- Spille misjonale kirketenkning inn i nettverk for menighetsutvikling - Samarbeide om en oppfølgingskonferanse om Nye menighetsformer	- Delvis gjennomført - Ikke gjennomført
7) - Lage et hefte "Fra hele verden til hele liv" om misjonstenkning og misjonsmotivasjon i et 100-års perspektiv 1910-2010 - Bidra finansielt og innholdsmessig til KEKs misjonsprosjekt	- Ikke gjennomført -
8) - Avklare et samarbeid med Areopagos og identifisere nye tiltak Innenfor rammen av et slikt samarbeid - Sikre videreføring av Samrådsgruppa for nyreligiøsitet og Kirkerådets årlige samling for retreatbevegelsen	- Foreløpig ikke gjennomført (under bearbeiding) - Følges opp i samarbeid med Areopagos

2.6. KULTUR OG KIRKEMUSIKK

Overordnet resultatmål fra Kirkerådets tildelingsbrev (fra KKD): Stimulere til utfoldelse av kunst og kultur innen kirken.

2.6.1. Kultur og kirkemusikk

Resultatmål for feltet: Utvikle ny plan for kirkemusikk i Den norske kirke

I. Helhetlig evaluering av feltet	
Plan for kirkemusikk er vedtatt. Utfordringen er å følge den opp videre slik at den kan bidra til å styrke kirkemusikkens plass i menighetene. KR har fått tildelt midler på statsbudsjettet for 2010 til å følge opp kulturfeltet i kirken sammen med bispedømmerådene.	
II. Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Vedta Plan for kirkemusikk på Kirkemøtet	Planen ble vedtatt på kirkemøtet 2008, gjeldende fra 1.1.2009
2) Tilrettelegge for nettverk av kultursentra og ha struktur på plass (forutsatt statlig finansiering)	Kirkerådet utarbeidet i 2007 et forslag til et nettverk av kultursentra etter modell av det som ble skissert i Kulturmelding for Den norske kirke. Dette ble forelagt departementet og sommeren 2008 var signalet fra politisk departemental ledelse at det ikke ville bli støtte til denne type struktur, men at man ønsket å støtte kultursatsingen i kirken i forhold til kompetansebygging og nettverk. I samarbeid

	med departementet ble det derfor utformet en modell som går på at medarbeidere blir tilknyttet bispedømmene, og med en sentral rådgiver i Kirkerådet. Arbeidet skal ivareta en rekke av perspektivene fra Kulturmeldingen, men kan ikke delta i produksjon. I forslaget for Statsbudsjett 2009 ble det innvilget midler til prosjektet, og Kirkerådet har igangsatt en prosess i forhold til bispedømmene og har utlyst stilling på feltet sentralt. I løpet av 2009 vil sentral rådgiver være på plass, samt at oppbygging av bispedømmenes satsing på feltet vil være i gang.
3) Vurdere opprettelse av Nasjonalt utvalg for pilegrimsarbeid	Saken er vurdert i kontakt med bispedømmerådene. En ev. opprettelse er utsatt i påvente av rapporten om Nasjonal Pilegrimssatsing som departementet har etablert.
III. Tiltak, planer og strategier for å nå delmålene i 2008:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Utarbeide forslag som sendes på høring våren, behandles i KR februar og september	Gjennomført (se over)
2) Tilrettelegge for en best mulig struktur for nettverket i samarbeid med KKD og Oslo bispedømme.	Gjennomført (se over)
3) KR-sak feb 08	Gjennomført KR sak 12/08

2.7. KIRKEORDNINGSSPØRSMÅL - KIRKENS ORGANISASJON OG LEDELSE – UTDANNING, FRIVILLIGE, STILLINGER OG ANSATTE.

Overordnet resultatmål fra Kirkerådets tildelingsbrev (fra KKD): Legge til rette for økt deltakelse og styrking av det kirkelige demokratiet.

2.7.1. Kirkeordningsspørsmål

Resultatmål for feltet: Utarbeide planer og tiltak for en bred prosess for utvikling av Den norske kirkes ordning

I. Helhetlig evaluering av feltet	
<p>Det brede kirkeforliket i Stortinget har lagt grunnlag lagt for en ny fase i Den norske kirkes utvikling og i forholdet mellom staten og Den norske kirke. Dette er endringer til beste for samfunnet, Den norske kirke og øvrige tros- og livssynssamfunn. Kirkestatsråd Trond Giske la 11. april fram Stortingsmelding nr. 17 (2007-2008) Staten og Den norske kirke. Meldingen ble tatt godt imot av lederskapet i Den norske kirke.</p> <p>Det vil få stor betydning at man nå er enige om en samlet og sammenhengende pakke av Grunnlovsendringer som</p> <ul style="list-style-type: none">- åpner for en utvikling av en mer selvstendig folkekirke,- slår fast et bærekraftig verdigrunnlag,- som eksplisitt sikrer økonomisk likebehandling av alle tros- og livssynssamfunn,- samtidig som den nære forbindelse mellom kirke og folk bevarer og uttrykkes ved at Den norske kirke gis en særlig omtale i grunnloven. <p>Stortingsmeldingen gir kirken større myndighet samtidig som de demokratiske ordningene skal styrkes. Arbeidet med kirkeordningsspørsmål ble i 2008 sterkt preget av forliket i Stortinget og planlegging av en reform av kirkens valgordninger i tråd med forliket.</p>	
II. Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Utarbeide ”Plan for utvikling av Den norske kirkes ordning 2008-2010”	Utsatt til 2009. Det var nødvendig å avvete St.meld. 17 (2008-2009) Staten og Den norske kirke som forelå i april 2008. Dernest måtte arbeidet med demokratireformen prioriteres i 2008.
2) Bearbeide erfaringer og resultater fra forsøks- og utviklingsarbeid	Statusrapporter fra en del forsøk foreligger, men det er ikke utarbeidet en mer helhetlig erfaringsbasert rapport siden mange av forsøkene ikke er avsluttet. Byåsen og Sandefjord gjør forsøk med prostiet som forvaltningsnivå. Det høstes erfaringer med samordnet

	arbeidsgiveransvar gjennom disse. Gjennom forsøk med samarbeid mellom fellesråd, berøres ca 25 fellesråd. Samarbeid på tvers av råd og arbeidsgiverlinjer oppleves fornuftig og fruktbart mange steder, men det er utfordrende og det tar tid.
3) Legge til rette for økt valgdeltakelse og styrking av det kirkelige demokratiet (ved valgene 2009-2010)	Særskilte regler for de kirkelige valg 2009 er utarbeidet og vedtatt av Kirkemøtet (KM 11/08). Arbeidet med økonomi, organisering av valgsekretariat og valgapparat. Utarbeidelse av prosjektplan påbegynt. Gjennomført kurs i alle bispedømmer. Utarbeidet valgveiledning. Planlagt kurs i alle prostier. Utarbeidet kommunikasjonsplan.
4) Følge opp stortingsmelding om stat og kirke, samt sak KM 8/07 og 9/07	Jf. delmål 1.
5) Forberede og sette i gang prosesser vedrørende kirkelig organisering, organisering av arbeidsgiveransvar i kirken og framtidig finansieringsordning for Den norske kirke	Jf. delmål 1.
6) Utarbeide utkast til helhetlig planverktøy for menighetsplanlegging/ struktur for arbeid med menighetsutvikling	Det er utarbeidet en mal for en helhetlig menighetsplan. Denne har vært drøftet i ulike fora. Planlagt konferanse med planarbeid og menighetsutvikling som fokus.
III. Tiltak, planer og strategier for å nå delmålene i 2008:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Utarbeide plandokument	Jf. I, pkt. 1
2) Systematisere erfaringer og resultater fra forsøk Publisere rapport med forsøks erfaringene	Se ovenfor.
3a. Utarbeide tiltaksplan for informasjon, kurs og andre tiltak som skal legge til rette for økt valgdeltakelse og styrking av det kirkelige demokratiet Få frem erfaringer og modeller som kan bidra til at rådsarbeid blir mer attraktivt. Vurdere behovet for endringer i regler for valg av menighetsråd og fellesråd og oppfølging/videreutvikling/revidering av prøveordningene Igangsette arbeidet med Håndbok for menighetsråd/fellesråd 3b. Utarbeide forsøksordning med kombinasjon av direkte og indirekte valg til bispedømmeråd og kirkemøte	3a) jf. ovenfor I pkt. 3 3b) jf. ovenfor I pkt 3

<p>3c. Initiere forskningsprosjekter ang. det kirkelige demokrati, forberede valgundersøkelse i 2009-2010</p> <p>3d. Utrede spørsmålet om alternative soknestørrelser, valgmenigheter, soknebåndsløsning</p>	<p>3c) Utsatt til 2009.</p> <p>Enkelte forsøk pågår bl.a. Bymenigheten Sandnes, og soknestørrelser vurderes i sammenheng med framtidig organisering av Dnk, men det er ikke utarbeidet en særskilt utredning om disse spørsmål som er lagt fram for KR.</p>
<p>4)</p> <p>4a. Seminarer ang stortingsmeldingen for KUF-komiteen, Kirkerådet o.a.</p> <p>4b. Medarrangør av nordisk kirkerettskonferanse, Voksenåsen 11.-13.april</p> <p>4c. Kontakt med KKD og regjeringen om videre prosess ang. stat og kirke</p> <p>4d. Utrede åremål for biskoper, evt. bidra i utforming av ny ordning for bispevalg/nominasjon av biskop (oppfølging av sak KM 9/07)</p> <p>Se for øvrig delmål 1 for oppfølging av sak KM 8/07 "Grunnlovsforankring, kirkelov og kirkeordning for Den norske kirke"</p>	<p>4a) Møte med KUF-komiteen 6.mai.</p> <p>4b) Konferansen ble avholdt samme dag som stortingsforliket ble gjort kjent med presentasjon og innspill fra dept., stortinget, kirkelige organer og fra våre nordiske kirker</p> <p>4c) Løpende kontakt med KKD og regjeringen.</p> <p>4d) Ikke påbegynt. Vil inngå i planen under pkt. 1.</p>
<p>5)</p> <p>5a. Forprosjekt ang. kirkelig organisering med sikte på bred prosess i 2009</p> <p>5b. Planlegge og sette i gang videre arbeid om organisering av arbeidsgiveransvaret i Den norske kirke med sikte på KM-sak i 2009</p> <p>5c. Arbeide med framtidig finansieringsmodell for Dnk – forprosjekt med tanke på bredere prosess i 2009. Testcase: Fordelingssystem for trosopplæringsmidler (utarbeides 2008)</p>	<p>Jf. I pkt. 5.</p>
<p>6)</p> <p>Studietur til Sverige, Forsamlingsinstruksjon</p> <p>Utarbeide skisse til planverktøy/ system for menighetsutvikling</p>	<p>Ikke kapasitet til gjennomføring av studietur i 2008.</p>

2.7.2. Kirkens organisasjon og ledelse

Resultatmål for feltet: Styrke samhandling mellom kirkens ulike organer, ved at det gradvis utvikles flere og bedre felles verktøy til beste for kirkelige hovedoppgaver.

I. Helhetlig evaluering av feltet	
Det er igangsatt et arbeid for å anskaffe et nytt IT-registersystem for kirken. Systemet skal erstatte det gamle medlemsregisteret og har blant annet til målsetning å knytte brukere fra alle kirkelige kontorer til et felles IT-system samt gi brukerne et godt og tjenlig verktøy. Systemet tas i bruk i 2009. Det er derfor ikke høstet erfaringer eller gjennomført evalueringer av samhandling mellom kirkelige organer som følge av IT-anskaffelsen i 2008. Kirkerådet registrerer imidlertid en stor etterspørsel etter felles kontorstøttesystemer. Ikke minst er etterspørselen etter elektronisk erstatning av kirkebok stor.	
II. Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Gjennomføre offentlig anskaffelse og etablere nye avtaler om videreføring av Dnks medlemsregister	Offentlig anskaffelse av ny løsningen for Den norske kirkes medlemsregister og etablering av nye avtaler er gjennomført. Det er utformet Utviklingsavtale, Vedlikeholdsavtale og Driftsavtale med IT-firmaet Ipera AS. Avtalene er basert på maler fra Statskonsult (nå DIFI). En av deltakerne i prosessen anklaget Kirkerådets behandling av prosessen til KOFA. Denne prosessen er enda ikke ferdigstilt.
2) Elektronisk kirkebokføring	Elektronisk kirkebokføring er planlagt å inngå som fase 2 i prosjektet Nytt medlemsregister. Arbeidet med å gjennomgå de aktuelle regler og forskrifter er påbegynt. Videre er funksjonalitet spesifisert på et middels detaljert nivå. Fase 2 er klar til å påbegynnes i 2010 når klarsignal for dette gis og det er gitt tilstrekkelig avklaring på framtidige IKT-strategiske nøkkelspørsmål.
3) Utvikle nødvendig 1. linje support- og servicekontor	Brukerstøtte for medlemsregisteret (som også inneholder funksjonalitet for valg til menighetsråd og bispedømmeråd/kirkemøtet) er underplanlegging. Det vil være ferdig utarbeidet nå ny registerløsning settes i drift i 2009.
4) Styrke samordningen av en bedre statistikk for Den norske kirke	Statistikk for Den norske kirke er under samordning på flere måter. Det viktigste bidraget er ny løsning for Den norske kirkes medlemsregister. Her vil informasjonen ses i sammenheng og tilrettelegges for statistikkformål i høyere grad enn tidligere.

	Medlemsregisteret er integrert mot Enhetsregisteret, Matrikkelen, Det sentrale folkeregisteret. Integrasjon med NSD og SSB pågår, herunder KOSTRA. Planleggingen av elektronisk kirkebok vil gå en nivåheving av statistikken i Den norske kirke når denne vil foreligge i 2010.
5) Legge til rette for, og medvirke til, at de nye planene og reformene i Dnk kan innarbeides i menighetene som nyttige verktøy til menighetsutvikling.	Nytt medlemsregister støtter demokratireformen, nye retningslinjer for prester og proster, nye typer menighetsdannelser (selvvalgte menigheter, kategorialmenigheter med mer), ny løsning for håndtering av soknegrenser i Statens kartverk med mer. Men den store effekten vil først komme med elektronisk kirkebok i 2010.
6) Utarbeide gode og retningsgivende dokumenter for de ulike nivåer i kirken.	Det har vært arbeidet med en ny årsplan og tettere kobling mellom økonomi og aktivitet. I årsplanen for 2009 er også risikovurderinger blitt en integrert del av planen.
III. Tiltak, planer og strategier for å nå delmålene i 2008:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Nytt kirkelig IKT-system a) Utvikle ny løsning for registrering, lagring og ekstrahering/rapportering av data fra medlemsopplysninger for Den norske kirke. I dette inngår - bestille, spesifisere, prototype og teste IKT-løsning - i samarbeid med IKT-firma som leverandør å utvikle, teste og implementere systemet - bistå IKT-firma i å utvikle infrastruktur for systemet. - ivareta kirkens behov for sikring av datamaterialet b) Videreutvikle IKT-samarbeidet mellom ulike organ i kirken og med eksterne registre. c) Videreutarbeide strategi og rutiner for saksbehandling i kirken.	a) Nytt kirkelig IKT-system utarbeides som nytt medlemsregister for Den norske kirke. Arbeidet utføres under ledelse av konsulentfirmaet SenseIT og med IT-firmaet Ipera as som leverandør. Utviklingsprosessen er basert på Scrum metodikk med sprinter. Behov for sikring av løsningen og datamaterialet utredes under ledelse av konsulentfirmaet Secode. b) IT-samarbeidet mellom ulike organ i kirken må ytterligere utvikles. c) Strategi for rutiner og saksbehandling i Den norske kirke er utarbeidet. All tilgang til de kirkelige registrene skal være tilgangsbegrenset basert på den enkeltes rolle i organisasjonen. Rutiner er drøftet med en rekke parter i kirken og er fortsatt under utforming. Rutinene er enda ikke helt ferdigstilt.
2) Videreutarbeide strategi og rutiner for kirkebokføring	Arbeidet med IT-strategi og rutiner for kirkebokføring har gjort store fremskritt i 2008. en IT-strategi er utformet som grunnlag ny løsning for medlemsregisteret. Det er også satt i gang et arbeid under ledelse av konsulentselskapet SenseIT for å arbeide med en offisiell IT-strategi for kirkerådet. Dette arbeidet vil fullføres medio 2009.

<p>3) Opplæring i supportverktøy fra leverandør. Utvikle strategi og plan for 1.-linjeenhet for brukerstøtte i KR</p>	<p>Plan for brukerstøttesenteret er utviklet, men ikke ferdigstilt. Denne må foreligge i endelig versjon før ny regisiterløsning settes i drift i 2009. Kayako er valgt som støtteverktøy og Kirkerådet har fått opplæring i dette.</p>
<p>4) - Videreutviklet samarbeidet <u>med SSB</u> om KOSTRA-rapportering, personellstatistikk, økonomistatistikk og kvalitetsindikatorer, kobling av databaser og utvikling av soknekoder/organisasjonsnummer, <u>forenkling av rapporteringssystemet</u>, samt utvikle standardiserte rapporteringsformer. Avholde statistikk-seminar for brukere</p> <p>- Utvikle mer <u>enhetlige rapporteringsformer</u> mellom KKD, bispedømmerådene og KR når det gjelder årsrapportering og tilstandsrapportering mht. resultatmål, måloppnåelse, jf. tildelingsbrevet</p> <p>- Videreutviklet <u>NSDs Kirkedatabase</u> ved hjelp av Nesstar-programmet og lagt til rette for <u>rapporter og tidsserier</u> som er tjenlige for kirkelige organer</p> <p>- Videreutviklet samarbeidet med <u>KIFO mht. kirkeforskning og analyse av den kirkelige statistikken</u> og publiseringsformer</p> <p>- Igangsette arbeidet med å etablere et forskningsmiljø som kan samle og analysere forskning og data innen <u>kultur- og samfunnsforskning</u> som er relevant for kirkelige organer planarbeid. Vurdere å inngå tettere samarbeid med div. forskningsmiljøer</p>	<p>Framdriften i dette arbeidet er blitt forsinket delvis pga andre oppgaver og delvis pga utsettelse vedr. etableringen av et online medlemsregister og dermed kobling av datakilder. SSBs rapporteringen i Kostra gir gode tall på kommunenivå.</p> <p>Det er utarbeidet ny maler for rapportering som følger kravene i tildelingsbrevet. Mer omfattende Tilstandsrapport skal utarbeides hvert 4 år.</p> <p>Dette arbeidet er videreutviklet, men ikke slutført.</p> <p>Samarbeidet fortsetter på ulike måter.</p> <p>Er ikke drøftet nærmere, men ulike kirkefelt har involvert ulike forskningsmiljøer for å få fakta og hjelp til analyser.</p>
<p>5) Fortsette arbeidet i Plangruppa med å samordne og gjennomtenke implementeringen i et helhetsperspektiv. Skaffe oversikt over pågående arbeid med å innarbeide nye planer og systematisere dette i en plan. Utarbeide et redskap for helhetlig menighetsplanlegging og presentasjonsopplegg for helhetstenkning omkring implementeringen av nye reformer og planer i menighetene. Driver informasjon og kursing/opplæring på ulike nivåer og sammenhenger i kirken.</p>	<p>Det har vært arbeidet med saken i 2008. Dette er et viktig arbeid som følges opp i årsplanen for 2009 og i statsbudsjettet for 2010.</p>
<p>6)</p> <p>a) Utarbeide visjonsdokument for Den norske kirke som kan gi retning for ulike nivåer i kirken.</p> <p>b) Utarbeide årsplan og årsmelding for De sentralkirkelige råd.</p>	<p>a) Nytt visjonsdokument ble behandlet på KM i sak 8/08.</p> <p>b) Ny mal for årsplan for 2009 er utviklet og vil danne grunnlag for en ny rapportering fra 2010.</p>

2.7.3. Utdanning, frivillige, stillinger og ansatte

Resultatmål for feltet:

I. Helhetlig evaluering av feltet	
<p>Det er et stort press på feltet både innen rekruttering og innen utdanning. Det er vanskelig med rekruttering til mange av de kirkelige stillingene, særlig de med kvalifikasjonskrav. Det har vist seg enklere å rekruttere til stillinger innen trosopplæringen der det lokalt er fastsatt kompetansekrav. Det er et behov for å arbeide med konvertering av alle prosjektstillingene inn den ordinære strukturen. Det har det ikke vært mulig å starte med i 2008. I spenningsfeltet mellom lokal fastsetting av kompetansekrav og sentrale tjenesteordninger med utdanningskrav settes stillingskategoriene under press. Det er behov for en større gjennomgang av hele stillingsmønsteret i kirken. Det har pr i dag ikke vært ressurser til å starte dette arbeidet.</p> <p>Det ble i 2008 opprettet et utvalg for utdanning, der Kirkerådet møter de sentrale utdanningsinstitusjonene innen kirkelig utdanning. Kirkerådet håper at dette skal være viktig i videre arbeid med utfordringene på utdanningsfeltet og kirkelige stillinger.</p> <p>På rekrutteringsfeltet er det behov for en ressurs sentralt i kirken som kan samordne større deler av rekrutteringsfeltet. Signalene fra aktørene er at det er interesse for en slik koordinering av deler av arbeidet, men at Kirkerådet selv må stille med omfattende ressurser som de mener er nødvendig til dette. Kirkerådet har pr i dag ikke ressurser til dette.</p>	
II. Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Evaluere ordning for godkjenning av prester uten cand.theol-grad på KM	Behandlet på Kirkemøtet 2008
2) Utrede om en skal endre krav til grunnutdanning for diakoner	Gruppe arbeidet med saken, venter konklusjon tidlig 2009
3) Sekretariatsarbeid for Evalueringsnemnda	Gjennomført
4) Starte utredning rundt spørsmål om ordninger for godkjenning av utd. på lavere nivå enn master innenfor undervisning, diakoni og kirkemusikk (KM 06/02)	Ikke gjennomført
5) Avklare forhold til stillinger innen trosopplæringen og særskilte stillinger over statsbudsjettet innen kirkelig undervisning og diakoni.	Ikke avklart
6) Etablere en ressursgruppe for å samle erfaringer mht. rekruttering, veiledning av <u>frivillig medarbeiderskap</u> innen ulike sektorer og omfanget av denne innsatsen i menighetene.	Et samrådsmøte for rekruttering med representanter fra de kirkelige utdanningene, arbeidsgiverne og yrkesorganisasjonene ble holdt i mai 2008. Her ble det uttrykt at man vil vente til etter KIFOs undersøkelse av rekrutteringssituasjonen i kirken, før man igangsetter noen nye tiltak på feltet.

7) Avklart den diakonale tjeneste i forhold til den ordinerte tjeneste	Et utvalg leverte våren 2008 utredningen <i>En flerdimensjonal ordinert tjeneste. Diakon, kateket og kantortjenesten som ordinert tjeneste? Konsekvenser og tjenlighet.</i> Arbeidet med avklaring fortsetter.
8) Gjennomføre et forprosjekt for rekruttering til kirkelige stillinger og utdanninger	Institutt for Kirkeforskning har satt i gang et forskningsarbeid for å undersøke grunnlag og fakta for rekruttering til kirkelig utdanning og kirkelige stillinger. Kirkerådet vil avvente resultatene fra dette arbeidet før det tegnes ut et større rekrutteringsprosjekt. En rekrutteringssamling ble gjennomført i mai med deltakelse fra 11 utdanningsinstitusjoner og fag-/yrkesorganisasjoner. Her orienterte man hverandre om pågående rekrutteringsoppgaver og drøftet framtidige, felles utfordringer.
III. Tiltak, planer og strategier for å nå delmålene i 2008:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Innhente erfaringer fra arbeidsgiversiden (fra arbeidstakerne er det innhentet erfaringer allerede)	Gjennomført
2) Opprette arbeidsgruppe med representanter fra utdanning og repr. fra arbeidstaker/-giver	Gjennomført
4) Må avklare hvor pkt 4 og 5 overlapper hverandre og hvilke egne problemstillinger som pkt 4 har	
8) - Utrede og identifisere forhold som virker rekrutterende til kirkelig tjeneste. - Identifisere hvilken oppgavefordeling som er tjenlig mellom de ulike kirkelige organer/institusjoner - Utrede en tjenlig organisering, hvor det sikres en best mulig koordinert satsning, bred deltakelse samt med lokalt rekrutteringsarbeid som hovedfokus - Arbeide for å sikre en tilstrekkelig finansiering for et for et kontinuerlig rekrutteringsarbeid	Se ovenfor, pkt 8)

2.8. ORGANISERING OG ADMINISTRASJON

Overordnet resultatmål fra Kirkerådets tildelingsbrev (fra KKD): Påse at egen virksomhet har en organisering, kompetanse og kapasitet som er brukerorientert og tilpasset oppgavene.

2.8.1. Organisering og administrasjon

Resultatmål for feltet:

I. Helhetlig evaluering av feltet	
Kirkerådet har arbeidet for å ha et brukerorientert fokus på arbeidet i 2008. Visjonen. ...”til for menighetene” har blitt tatt i bruk. Alle reformene har hatt som mål å styrke den å følge strategiplanen. Det har vært arbeidet med organiseringen i rådene. En ny organisasjonsplan vil bli tatt i bruk i 2009. I arbeidet med årsplanen for 2009 vil det bli en tettere kobling mellom mål og økonomi. Det har vært arbeidet for å utarbeide et risikobilde for hvert enkelt mål. Det arbeides for å utvikle og utnytte gode og brukervennlige løsninger.	
I. Delmål med utgangspunkt i resultatmål:	Rapportering og evaluering i forhold til delmål
1) Utvikle en kompetanseplan for Kirkerådet	Arbeidet er utsatt til 2009 pga vakanser i administrasjonsavdelingen
2) Evaluere og gjennomføre et organisasjonsutviklingsprosjekt for å få en bedre organisering i forhold til utfordringer	Prosjektet har vært gjennomført etter planen. Ny organisering skjer først fra 1.4.09 etter at saken har vært behandlet i KR 5.-6.mars 09
3) Videreføre prosjektet med risikoanalyse i mål- og resultatstyringen	Arbeidet er kommet i godt gang. Alle organisasjonsenhetene i rådet har deltatt i arbeidet og arbeidet med risikovurdering på et av sine mål. 25.8.08 ble brev sendt til KKD og Riksrevisjonen der det ble gitt en orientering om arbeidet. I brevet fulgte et risikokart for Den norske kirke. Denne er gjengitt på neste side. På overordnet nivå ble de største risikoområdene vurdert til: (1 Omdømme, 2 Forhold knyttet til IKT (Medlemsregister), 3 Trosopplæringsreformen, 4 Menighetsutvikling (gudstjenestereform m.m.), 5 Rekruttering og 6 Økonomi. Risikoanalyse inngår i årsplanarbeidet for 2009
4) Utrede og implementere mottaket for gjester til Kirkens Hus	Kirkerådet overtok ansvar for resepsjon fra 1.1.2009. Erfaringene etter en kort driftsperiode er veldig positive.

Oppsummering risikokart Den norske kirke.

Områdene (1. Omdømme, 2. Forhold knyttet til IKT (Medlemsregister), 3. Trosopplæringsreformen, 4. Menighetsutvikling (gudstjenestereform m.m.).

5. Rekruttering og 6 Økonomi) er plassert i risikokartet etter at sannsynlig og konsekvens er vurdert ut fra gjenværende risiko.

Den norske kirke vil alltid være i et spenningsfelt der det alltid vil være en risiko. utfordringene er hele tiden å ha en risiko på et akseptabelt nivå. Risikokartet skal bevisstgjøre om dette. Måloppnåelse for Den norske kirke avhenger av de interne og eksterne rammebetingelsene. Begge er viktige for å oppnå de bruker- og samfunnseffekter som er ønskelige for å realisere visjonen.

Sannsynlighet	Svært høy					
	Høy					
	Moderat			3, 4, 5	2, 6	
	Liten				1	
	Meget liten					
		Ubetydelig	Lav	Moderat	Alvorlig	Svært alvorlig
		Konsekvens				

Kirkerådet har arbeidet for å redusere risikoen. Dette er illustrert ved de hvite pilene i risikokartet. Utviklingen av Medlemsregisteret (2) har hatt en tilfredsstillende fremdrift, Trosopplæringen (3) har noe ubrukte midler som er søkt overført til 2009. Høringsfristen for gudstjenestereformen (4) (en del av menighetsutviklingen) ble forlenget slik at denne ikke skal behandles på KM før i 2010 (planlagt 2009). Kirkerådet har hatt tilfredsstillende rekruttering til sine stillinger(5). Stilling som gen.sekr i samisk kirkeråd er fortsatt ikke besatt. Denne har vært utlyst to ganger. Økonomien (6) har vært svært stram og aktiviteten har på noen områder vært lavere enn ønskelig. Det har vært arbeidet godt med våre samarbeidspartnere for å vedlikeholde og utvikle et godt samarbeide. Et godt omdømme er viktig (1) for at Den norske kirke skal ha tillit i befolkningen og det arbeides for å bevisstgjøre på dette.

Vedlegg: Rapport på likestilling i sekretariatet

Likestilling

Kirkerådet har i sin tilpasningsavtale lagt følgende politikk til grunn for likestilling:

”Likestillingsloven og hovedavtalens § 21. Det tas sikte på å oppnå jevnere kjønnsfordeling i stillingsgrupper hvor kvinner er underrepresentert. Med stillingsgrupper menes de grupper som er definert i Kirkerådets personalpolitiske retningslinjer.

Arbeidsgiver har det overordnede ansvar for at likestilling ivaretas i Kirkerådet. Arbeidsgiver skal utarbeide kvoteringslister hvert halvår. Det skal fremgå av kvoteringslisten hvilke grupper som eventuelt omfattes av kvoteringsreglene.

Det er et mål å få flere kvinner inn i ledende stillinger i Kirkerådet. Direktøren og avdelingslederne har et særlig ansvar for å ivareta likestillingshensyn ved tilsetninger og sørge for at oppgaver blir fordelt slik at kvinner og menn får like store muligheter til utvikling. Tjenestemannsrepresentantene i innstillingsrådene skal ha et særlig ansvar for å tilse at likestillingshensyn ivaretas.

Arbeidet som er tillagt en stilling skal kunne utføres innefor ordinær arbeidstid. Overtid skal ikke være et vilkår for tilsetting eller avansement. Møter i Kirkerådet bør normalt holdes innefor kjernetiden.

Så langt det er mulig skal det legges til rette for fleksible ordninger når det gjelder permisjoner ut fra hensynet til omsorgsansvar. Slike ordninger skal ikke diskvalifisere for avansement.

Partene har et ansvar for å føre tilsyn med at intensjonene i denne bestemmelsen blir overholdt.”

	Totalt		Lederstillinger		Øvrige stillinger	
	K	M	K	M	K	M
Alle ansatte	53%	47%	30%	70%	58%	42%
Heltidsansatte	47 %	53 %	30%	70%	51 %	49 %
Deltidsansatte	89%	11%			89%	11%

	Alle ansatte			Lederstillinger			Øvrige stillinger		
	K	M	Alle	K	M	Alle	K	M	Alle
Gjennomsnittslønn i 1000 kr	402'	466'	432'	528'	572'	559'	390'	432'	407'

Rekruttering	2007		2008	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Lederstillinger	1		1	1
Seniorfagstillinger	1	1	1	1
Fagstillinger	3	3	5	1
Administrative stillinger			1	

Det har vært rekruttert 2 ledere i 2008, en kvinne og en mann.

For øvrig har Kirkerådet et balansert forhold av kvinner og menn med unntak i lederstillinger hvor det er overvekt av menn. Ved ledighet arbeides det bevisst med å rekruttere kvinner.

Sykefraværet (2007 tall i parentes)

Det totale sykefraværet har vært på 5,3 % (4,18 %). Det er totalt sykefravær på 6,9 % (6 %) for kvinner og 3,8 % (3,23 %) for menn. For kvinnene var korttidsfraværet på 1,6 % (2,45 %) og for mennene 0,5 % (1,27 %).

Permisjon ved barns sykdom (2007 tall i parentes)

Det totale fraværet for 2008 var på 0,21 % (0,24 %). For kvinnene utgjorde fraværet 0,2 % (0,04 %) og for mennene 0,38 % (0,27 %)